

Ñà-ndùá Nì Tiaa San Marcos sàhà Jesucristu

1 Ñà-yòhó nduá quesáhá nacání razón ndiaha xí Dios sàhà Dèhemanì-yá Jesucristu.

²Sànaha nìsa cahàn Isafás cuenta xi Dios. Te nì tiaa stná-nè (palabra yohó nì cachi-yà):

Cunaha-ní, cuàhìn techuín iin tiàa, te dihna-ne yàha-ne càhàn-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón xi, te ducán (nsida viì-né anima-nè), na ian nduvii iin ichì, dandu después yàha stná mii-ní (Cristu).

³Tiacú càhàn fuerte ana càhàn sàhù yucù, te (cachì-nè xì nèhivì ñà-nsida viì-né anima-nè) na ian nduvii ichì ndé yàha Stoho-ndà Señor, nandua ichì ndàà ndé quixi-ya.

(Ducán cachì tutu mà.)

⁴Ñàyùcàndùá, nì quixì nècuàchìmà. Juan Bautista nani-né, te yucù nì càhàn-nè sàhù xì nèhivì, nì cachitnùhu-ne nansa xiñuhu quida-ne ñà-naxicocufìn ini-nè sàhà-ñá cuicahnú ini Dios sàhà cuàchi-ne, dandu cuhii-né.

⁵Ñàyùcàndùá cuàhà nèhivì ñuu Jerusalén xì nsidaa gá stná nèhivì ladu Judea, nì casaà-nè nùu Juan

mà, nì dàtúi-ne cuàchi-ne nùu Dios, te nì cuhii stná-nè nùu yùte Jordán nì quida nècuàchìmà.

⁶Dòò idi sì-camellu nì sandixi nècuàchìmà. Te iin quisi nduú siuhma tìxi-ne. Te sìca xi ndudi ñùñù yucù nduá nìsa itiacu-nè. ⁷Te nì càhàn-nè xì nèhivì, cachì-nè:

—Nú sàni yàha yùhù, dandu vaxi mii-yá ana chicá icúmí poder cahnú nùí. Ni có-nâtùì (cundui ni mozo xi-ya) ndaxin correa ndisàn-yá.

⁸Yùhù, tècuif quidá í' mii-nsiá. Doco mii-yá, còò; tìxi Espíritu ìl xí Dios icúmí-yà quida iì-yánsià.

Nansa nì cuhii Jesús

⁹Quivì yucán nì quee-ya ñuu Nazaret iá Galilea, te nì quida iì Juan-yà nùu yùte Jordán. ¹⁰Te na ní quee-ya nùu tècuif mà, dandu nì xini-yà nì nuna ansivi, te nì nuu Espíritu ìl xí Dios dìquì-yá na iin loma. ¹¹Te nì tiacu càhàn iin ana càhàn ansivi, cachì-yà:

—Mii-ní, Dèhemanì' nduu-ní, te cudí cuàhà inì sàhà-ní.

Nansa nì cuni ñà-malu dacà-sí Jesús

¹²Daaní, nì nsihi nì cuhii-yá, dandu vichi vichi nihí Espíritu ìl

xí Dios-yà nì sàhàn ñà-coo-ya yucù dānā. ¹³Te yucán nīsa ìa-ya ùì dico quìvì ndé ndoó quìsì yucù. Te nì sàà Satanás, nì cunì-si dacà-síyâ, (doco mànicùì). Daaní, después nì casaà stnà ángel xi Dios nì chindee-néyà.

Nansa nì quesaha Jesús quidá-yá chuun ìì ladu Galilea

¹⁴Daaní, na ní sàcùndiadi Juan Bautista vehecàa, dandu mànuhù Jesús ladu Galilea. Te nì quesaha-yá cáhàn-yà xì nèhivì inicutu ñà-ndùú razón ndiaha sàhà ñuhivì ìì xí Dios. ¹⁵Te dohó nì cachi-yà xì-né:
—Sànì sàà hora, sà-ítúú tiempu cusahnú Dios ñuhivì yohó. Ñàyùcàndùá naxicocuíñ inì-nsia sàhà cuàchi-nsia, te cunindisá-nsiá ñà-ndùú razón ndiaha xí-yá.

Nansa nì cana Jesús cùmì nècuàchì tavá siaca

¹⁶Xicá Jesús yuhù mar íá Galilea, te nì xini-yà Simón xì ñani-nè Andrés, dacaná-né ñunù xí-né mahì tècuìí, vèchi nècuàchì tavá siaca xínduu-ne. ¹⁷Te nì cachi-yà xì-né:
—Cunchicùn-nsià yùhù, vèchi mà cùndúú gá-nsià nècuàchì tavá xi siaca; yùhù icúmì dacuahí mii-nsiá ñà-cunduu-nsia nècuàchì tavá xi nèhivì (nùù ichì malu).

¹⁸Dandu nècuàchìmà, vichi vichi nì nacoo-ne ñunù xí-né yucán, te nì tenchicùn-nè mii-yá cuàhàn.

¹⁹Dandu nì sàà-yà chicá nùù-xí, te nì xini tu-ya ùì dèhe iin tiàa nani Zebedeo, Jacobo nani iin-ne, te Juan nani ñani-nè, ndoó-né nùù lancha xi-ne, nácàhmá-nè ñunù xí-né. ²⁰Te nì cana stnà-yà ndúì-nè. Ñàyùcàndùá nì nacoo-ne

yua-né ini lancha mà xì tètátú, te nì catenchicùn stnà-nèyà cuàhàn.

Nansa nì tavà Jesús iin ñà-malu inácaa ini iin tiàa

²¹Dandu nì casaà-nè xì-yá iin ñuu nani Capernaum. Te na ní sàà quìvì descansu, dandu cuàhàn-yà veheñuhu, te nì dàcuàhá-yá nèhivì yucán. ²²Te nì ndulocó-nè sàhà ñà-ndùá dàcuàhá-yànè, vèchi nì chinaha-yà nahi ana cusáhnù, màdiá nahi nècuàchì ley xi veheñuhu. ²³Daaní, ini veheñuhu ma íá stnà iin tiàa inácaa iin ñà-malu inì-xi. Te nì ndàhì-nè, cachì-nè:

²⁴—Jesús de Nazaret, ¿ndiá cunduu-ní nsiùhù? ¿A váxi-ní dandáñuhù-ní nsiùhù? Yùhù ináhi mii-ní: ana ìì nì quixi nùù Dios ndùù-ní —cachá`.

²⁵Doco Jesús, ndee ní dandàcù-yá nùá, cachì-yà:

—iMàsà cáhàn, te quee cuahán! iNacoo tiàa jaàn!

²⁶Dandu ñà-malu mà, nì dàquidí fuerteà nècuàchìmà, te nì ndàhì ndeá, dandu nì quea cuàhàn.

²⁷Ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì yucán, nì ndulocó sàstnùhù-né sàhá yucán, te nì ndàcàtnùhù tnàhá-né nùù-né, cachì-nè:

—¿Ndiá nduá cuú jaàn? ¿Índù ley saa nduá? Vèchi na iin nècuàchì cusáhnù, ducán cáhàn nècuàchì jaàn. Mà úhi dandàcù-né nùù ñà-malu, te iníniá-nè.

²⁸Dandu nì xitià fama xi-ya inicutu ladu Galilea yucán.

Nansa nì dandúvaha Jesús dido Simón Pedro

²⁹Daaní, na sàni caquee nsidaa-né veheñuhu yucán, dandu cuàhàn-yà

xì Jacobo xì ñani-nè Juan, ni yàha-ne vehe Simón xì Andrés. ³⁰Te yucán indúhu dido Simón, nècuàchì ñahà, quidá yócò xì-né. Te vichi vichi ni cachitnùhu nèhivì vehe ma xi-yá sàhà nècuàchì cuhí mà. ³¹Ñàyùcàndùá, ni tnàtuu-ya ndé indúhu-né, te ni tnii-ya ndahà-né, ni dandácòo-yanè. Dandu vichi duha ni cuxio cuèhè yócò mà-né, te ni quesaha-né ni xinucuachi-né nùù-yá xì compañeru-yà.

**Nansa ni dándúvaha Jesús
cuàhà gá nècuàchì cuhí**

³²Daaní, ni quècahnu orá, te ni cuñaà. Dandu ni casaca nèhivì nsidaa nècuàchì cuhí xi-ne, xì stná nècuàchì inácaa ñà-malu inì-xi ni quixi nùù-yá. ³³Te nsidaa-né, ni nataca chitu-né yehè vehe ndé iá-yà. ³⁴Te ni dándúvaha-ya nsidaa nècuàchì cuhí mà, nsidanuu cuèhè quidà-xì-né. Te ni tavà stná-yà cuàhà ñà-malu. Doco cóni sàha-ya càhàn gà-si, vàchi ináhá-sí ana nduú-yá.

**Nansa ni càhàn Jesús sàhù
inicutu ladu Galilea**

³⁵Daaní, itnúú gá dàtnàà ni ndacòo-ya, ni quee cuaán-yá cuàhàn-yà iin xaan ndé còò nèhivì, te yucán ni xicàn tàhvi-yá nùù Yuamáni-yá. ³⁶Daaní, después, ni caquee stná Simón xì compañeru-nè cuàhàn-nè nanducu-néyà. ³⁷Te na ní ndacùhun-neyà, ni cachì-nè xì-yá:
—Cunaha-ní, nsidaa nèhivì, nanducu-né mii-ní.

³⁸Doco ni cachì-yà xì-né:
—Ni cùhùn-ndà ndè ñuu chicá nùù-xì, cachitnùhu stnáì xì nèhivì

yucán ñà-ndúù ndudu ìì, vàchi divi chuun jaàn vàxi —ni cachì-yà.

³⁹Ñàyùcàndùá, ducán ni xicanuu-ya inicutu ladu Galilea yucán, ni cachitnùhu-ya ndudu ìì xì-yá xì nèhivì nsidaa veheñùhu yucán, te ni tavà stná-yà ñà-malu ñuhú ini nèhivì.

**Nansa ni dándúvaha Jesús
iin tiàa icúmí cuèhè lepra**

⁴⁰Dandu ni sàà stná iin tiàa icúmí cuèhè lepra, ni tnàtuu-ne nùù-yá, ni sàcuìin sìsì-né nùù-yá xicàn tàhvi-né nùù-yá, cachì-né:
—Nú cuní-ní, vàtùni dándúvaha-ní yùhù.

⁴¹Dandu ni cuhi ini Jesús nècuàchimà, te ni chituu-ya ndahà-yá nùù-né, cachì-yà xì-né:
—Juùn. Vichi duha ni ndúvaha-ní, cachì xì-ní.

⁴²Dandu na momentu ni cachì-yà ducán ni quee cuèhè quidà-xì-né, te ni nduvàha-ne. ⁴³Dandu na cuàhàn-yà techuún-yánè nùhù-né, dandu cuàhà gá ni chinaha-yánè, cachì-yà xì-né:

⁴⁴—Cunaha-ní, màsà cáchì-ní ni-iñàha xi nèhivì. Cuisì cuahán-ní nùù dùtù ñà-cundehè-né ìcà-ní (ñà-sàni nduvàha-ní), te nacuàha-ní promesa xi Dios, vàchi ducán cachì ley xi Moisés, dandu vàtùni cundaà ini nèhivì ñà-sàni nduvàha-ní nduá —ni cachì-yà.

⁴⁵Doco nècuàchimà, ni quee-ne ni quesaha-né nacání-né xì cuàhà nèhivì, te sàhàmà ni xitià cuentu inicutu. Ñàyùcàndùá mànicùì gá quìhvi vate Jesús ini ni-iin ñuu. Puru campu xicánúú-yá. Doco nsidanicuú xaan ni caquee nèhivì ni nataca-nè nùù-yá.

**Nansa nì dándúvaha Jesús iin
tiàa nì dàñà ìi cuerpu xi**

2 Nì yàha itnii quivì, dandu mànuhù Jesús ñuu Capernaum. Te nì xinitnùhu nèhivì iá-yà vehe. ²Ñàyùcàndùá luegu nì nataca cuàhà-né, ni có-nùná gà índù cundoo-ne, ni siquiera nùù yehè. Te nì càhàn-yà xì-né ñà-ndùù palabra xi-ya. ³Dandu yucán nì sàà stná itnii gà nèhivì, cùmì-né nsidà-xì iin nècuàchì cuhí nì dàñà ìi cuerpu xi. ⁴Doco ñà-cuàhà guá nèhivì ndoó yucán, mànicùì quìhvi-ne dècuèndè ndé iá-yà. Ñàyùcàndùá nì nana-ne dìnivèhé nì nacani-nè iyuhu dìniá meru ndé indéhe ndáá iá-yà ini vehe. Te na sání nacuna-nemà, dandu nì dānùú-né nècuàchì cuhí xi-ne nùù camilla. ⁵Ñàyùcàndùá, na ní xini-yà ñà-cuàhà guá xíxinindisá-néyà, dandu nì cachi-yà xì nècuàchì cuhí: —Hijo, xicáhnù inì sàhà cuàchi-ní.

⁶Doco yucán ndoó stná itnii nècuàchì nduú nècuàchì ley xi veheñùhu, te nì nacani ini-nè: ⁷“Índù chuun càhàn Jesús ducán? iMà ndóo ini Dios sàhà ñà-ndùá cachí-nè! Vàchi còò inga ana cui cuicahnú inì-xì sàhà-ndà, cui sì mii-yá”. ⁸Doco Jesús, nì cundaà ini anima-yà ñà-ndùá nacání guá ini nècuàchì. Ñàyùcàndùá nì cachi-yà xì-nè:

—Índù chuun nacání inì-nsia ducán? ⁹Índù milagru nduú ñà-chicá ùhì quida-nda: a ñà-cachi uun-nda xi nècuàchì cuhí yohó ñà-xicáhnù ini-ndà sàhà cuàchi-ne, te ò ñà-cachi-ndà xì-né nì ndácuífn-nè ndanihi-ne camilla

xi-ne, te nacaca-ne? ¹⁰Pues yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhivì, cuàhìn quide iñàha ñà-cundaà inì-nsia ñà-ndisa icúmì derechu cuicahnú inì sàhà cuàchi nèhivì ñuhivì.

Dandu nì cachi-yà xì nècuàchì cuhí mà:

¹¹—Mii-ní cachí xì, ndacuiin-ní, ndanihi-ní camilla xi-ní, te xuhun-ní vehe-ní.

¹²Dandu nì ndacuiin nècuàchì cuhí mà, te vichi vichi nì ndanihi-ne camilla xi-ne, nì quee-ne, mànuhù-né vehe-ne, indéhe nsidaa nèhivì yucán. Ñàyùcàndùá nsidaa-né, nì ndulocó-nè, te nì ndenihi vaha-ne Dios, cachí-nè:

—Nì-iin xichi, có-xìní-ndà cuu (ndiaha guá) nahi ñà-yòhó.

**Nansa nì cana Jesús iin
tè-dàchíyàhvi nani Leví**

¹³Daaní, nì quee-ya inga xichi cuàhàn-yà dècuèndè mar. Te nì nataca cuàhà gà nèhivì nùù-yà, te nì dàcuàhá-yànè. ¹⁴Dandu nì yàha-ya (inga xaan), te nì xini-yà iin dèhe Alfeo nani Leví, iá-nè nùù mesa ndé dachíyàhvi-ne. Te nì cachi-yà xì-né:

—Nahà-ní, cunchicùn-ní yùhù.

Dandu nì ndacuiin nècuàchì mà cuàhàn stná-nè xì-yà.

¹⁵Daaní, después dohó nì cuu na ní à-ya vehe Leví mà. Iá-yà xixí-yá, te ndoó stná cuàhà nècuàchì dachíyàhvi, xì cuàhà gà más nècuàchì cachí-nè iá cuàchi-xì, xixí-né xì Jesús xì nècuàchì dacuahá-yá, vachi cuàhà gà nèhivì nchícùn xì-yá. ¹⁶Te nècuàchì ley xi veheñùhu, xì stná nècuàchì fariseu,

nì xini-nè nansa quidá-yá xixí-yá xì nēhivì mà. Ñàyùcàndùá nì cachi-nè xì nècuàchì dacuahá-yá:

—¿Índù chuun cutnáhâ maestru xi-nsia xixí-né xì cuàhà tè-dáchíyàhvi, xì dava gà stná nēhivì cuáchi?

¹⁷Na ní tiacu Jesús cachi-nè ducán, dandu nì cachi-yà xì-né:

—Màdì nècuàchì ndáa vâha xiñuhu xi ana quidatatna xi-né. Nècuàchì cuhí xiñuhu xì ana quidatatna xi-né. Te divi ducání stná yùhù, màdì nēhivì nihnú ndàcuisì inì-xi vâxi càhàn xì. Còó, nēhivì cuáchi vâxi nanduquí, áma naxicocuñin ini-nè sàhà cuàchi-ne.

**Ndíà dìsáhà-xí cónisá ínhíi
dócò nècuàchì dacuahá Jesús
na iá ì-yá ñuhivì yohó**

¹⁸Daaní, iin xichi na ínhíi nècuàchì dacuahá Juan Bautista xì stná nècuàchì fariseu, dandu nì tnàtuu itnii nēhivì nùè Jesús, te nì ndàcàtnùhù-né nùè-yá cachi-nè:

—¿Índù chuun ínhíi dócò nècuàchì dacuahá Juan xì stná nècuàchì xídacuahá ley xi tè-fariseu, doco nècuàchì dacuahá mii-ní, còó?

¹⁹Dandu nì cachi Jesús xì-né:

—Nècuàchì ndoó vicò nándàhà, ¿a vátuni iá ñà-cunihii-né na hora ndoó-né cutnáhâ-né xì noviu? Còó, vâchi na ndoó-né xì noviu, mà cúí cunihii dócò-nè. ²⁰Doco vâxi iin quivì, dandu mà cóó gà noviu nùè-né, dandísá, tiempu yucán icúmí-nè cunihii dócò-nè.

**Ndíà dìsáhà-xí sàni dàma
estilu sàhana, te estilu saa
nduá nì nacoó Jesús**

²¹'Sicoto saa, màsà nácàhmá-ndàñá nùè ñà-tùhú. Vâchi

nú ducán, dandu dandánsiá ndé nì nacàhmá, te chicá icúmí ndàtà sicoto tuhú mà. Dandu ñà-sàni ndàtà dahuun sicoto-mà cundua. ²²Stná vinu, nú vinu saa nduá, mà dáquêe stná nēhivì-ñá ini itni iin tuhú, vâchi nú ducán, ndàtà-ñá, vâchi cahnsià quida vinu saa ma, te cuitià-ñà, te cuchicuehe stná iin mà. Ñàyùcàndùá, nú vinu saa nduá, dandu ini itni iin saa covàha.

**Nansa nì xitnùhu nēhivì nècuàchì
dacuahá-yá na ní sàhnù-nè
sicàyòcò trigu quivì descansu**

²³Iin quivì descansu nì sandua, te yáha Jesús nùè iin itu ndé iá trigu, te cutnáhâ stná-yà xì nècuàchì dacuahá-yá. Te nacua yáha-ne ducán sàhnù-nè sicàyòcò trigu mà saxí-né. ²⁴Ñàyùcàndùá, nì cachi nècuàchì fariseu xì-yá:

—Cundehè-ní nansa quidá nècuàchì dacuahá-ní, quidá-né iin chuun có-sàha ley xi-nda quida-nda quivì descansu.

²⁵⁻²⁶Dandu nì cachi-yà xì-né:

—¿A cóni càhví-nsiá (nùè tutu ì) ndé nacáníá nansa nì quida David sàhana na xicánúú ndahví-nè xì compañeru-nè tiempu xi jefe xi dùtù nani Abiatar, te xíhi-nè doco? Nì quihvi-ne ini veheñuhu xi Dios, te nì xixi-ne dìtà vídì ì, mate còó permisú cuxi-neà, cuisì-ní dùtù iá permisú cuxi xi ñá-yùcán. Doco David, ndé stná compañeru-nè nì sàha-ne, nì caxixi stná nècuàchì mà.

²⁷Dandu nì cachi stná-yà xì nēhivì yucán:

—Sàhà ñà-cunduu ñà-vàha xi nēhivì, ñàyùcàndùá nì sàcòo iin quivì descansu, màdíá nì cùyúcin

nèhivì sàhà-ñá (chicá nducahnú) quivì mà. ²⁸Ñàyùcàndùá, yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhiví, dandacú stnáì sàhà nansa quida nèhivì quivì mà.

**Nansa ni nduvàha iin tiàa ni
ìchi dahuun iin ndahà-xí**

3 Dandu cuàhàn Jesús veheñùhu. Te na sání quìhvi-ya yucán, (ní xini-yà) jaàn iá iin tiàa ni ìchi dahuun iin ndahà-xí. ²Doco ndoó stná nècuàchì fariseu yucán, indéhe vâha-neyà, áma dándùvâha-ya nècuàchì cuhí-mà cahan-né, te ducán nihìndèè-né daquée cuàchi-ne ñiquì-yá sàhà ñà-ndùá quivì descansu.

³Dandu ni cachi-yà xì tiàa cuhí ndahà-xì mà:

—Ndacuiin-ní, cuiin-ní dava mahì nèhivì yohó.

⁴Dandu ni càhàn-yà xì nèhivì nánì xì-yá yucán, cachí-yà:

—¿Nansa ndiá ìcà-ndà quida-nda quivì descansu? ¿Amádi chicá iá vâha quida-nda ñà-lá viì, te màdiá ñà-có-ndiáá? ¿Amádi chicá iá vâha dacácu-nda nèhivì quivì mà, te màdiá cahni stnàhà-ndà?

Doco nècuàchì yucán, còò ni-ìñàha ni náxícóníhí-né nùu-yá.

⁵Ñàyùcàndùá, ni xiconùu-yá nùu nsidaa-né, te ni cuduchi ini-yà sàhà-né, vâchi caxin sàstnùhù anima-nè. Dandu ni cachi-yà xì tiàa ma:

—Chitanini-ní ndahà-ní.

Dandu ni chitanini nècuàchì mà ndahà-né, te ni nduvàha dahuan.

⁶Ñàyùcàndùá ni caquee nècuàchì fariseu mà ni càhàn-nè xì nècuàchì partidu herodianu, ni ndatnuhu-né nansa cui dandáñúhú-nèyà.

**Nansa ni nataca cuàhà
nèhivì nùu mar**

⁷⁻⁸Daaní, cuàhàn-yà xì nècuàchì dacuahá-yá nùu mar, te cuàhà sàstnùhù nèhivì ladu Galilea ni catenchicùn stná xì-yá. Te na ní xìtià cuentu ñà-ndiaha guá quidá-yá, dandu más nèhivì ni ndecoyo: nècuàchì ñuu Jerusalén, xì más gà nèhivì ladu Judea xì stná nèhivì ladu Idumea, xì nèhivì ladu duha yùte Jordán, xì nèhivì ladu ñuu Tiro xì ñuu Sidón, nsidaa-né vâxi-ne ndé iá-yà. ⁹Ñàyùcàndùá, ni cachi-yà xì nècuàchì dacuahá-yá ñà-cundiatu tùha-ne xì iin lancha ndé coo-ya sàhá màsà ndútnúú guâ-yà mahì nèhivì cuàhà mà. ¹⁰Vâchi cuàhà-né ni dándùvâha-ya, ñàyùcàndùá nsidaa nècuàchì cuhí, ni nachitu-né nùu-yá, cuní-nè dacacùhun-ne ndahà-né ìcà-yá, te nduvàha-ne.

¹¹Stná ñà-malu, na ní xinià-yà, ni sàcuítasisiá nùu-yá, cachá`:

—Dèhemanì Dios nduu-ní.

¹²Doco mii-yá, vihi gá cuàhà ni dandàcù ndee-yá nùá ñà-màsà cáchà ana divi nduu-yá.

**Nansa ni nacàxin Jesús ùxin ùi
tiàa ñà-cunduu-ne apóstol xi-ya**

¹³Dandu ni nana-ya yucù, te ni cana-ya nècuàchì tuxí-yá ñà-nì cáquixí-né nùu-yá.

¹⁴Te ni nacàxin-ya ùxin ùi-nè ñà-cunduu-ne nèhivì cutnahá xi-yá cacanu, dandu después techuún stná-yànè cùhùn-nè càhàn-nè xì nèhivì palabra xi-ya. ¹⁵Te ni sàhatahvi-yànè ñà-dándùvâha-ne nècuàchì cuhí, te tavà stná-nè ñà-malu ñuhú anima nèhivì. ¹⁶Te

divi nècuàchì yohó xínduu nècuàchì nì nacàxin-ya: iin-ne nani Simón, te divi-ne nì dānānì stnā-yà Pedro; ¹⁷daaní, iá stnā dēhe Zebedeo nani Jacobo xì ñani-nè Juan, ndúì nècuàchì mà nì dānānì stnā-yà Boanerges, te cunì cachà mà na cāhàn dāvì cāhàn-nè. ¹⁸Daaní iá stnā Andrés, xì Felipe, xì Bartolomé, xì Mateo, xì Tomás, xì dēhe Alfeo nani Jacobo, xì stnā Tadeo, xì Simón nì sanduu partidu cachí-nè nècuàchì Canaán; ¹⁹te nì ìa stnā Judas Iscariote, divi nècuàchì icúmí cahin xì-yá.

Daaní, nì yàha-ya xì compañeru-yà ini iin vehe. ²⁰Te yucán nì nataca cuàhà gá tu nèhivì nù-yá. Ñàyùcàndùá, cónì cúsáá gá-yà cuxi-ya, nì mii-yá nì nècuàchì dacuahá-yá. ²¹Dandu nècuàchì xínduu nèhivì vehe-ya, nì xinitnùhu-ne nansa cachí nèhivì sàhà-yá ñà-sànì ndañuhu sàxinítnùnì-yà, cachí-nè. Ñàyùcàndùá, cuàhàn-nè ndé iá-yà ñà-cùnì-nè cundaca-neyà nùhù.

Nansa nì dàquée cuàchì nèhivì dìquì Jesús, ñà-malu chindéé xí-yá, cachí-nè

²²Daaní, nècuàchì ley xi veheñùhu, nì caquee-ne ñuu Jerusalén, nì casaà-nè ndé iá-yà, te nì cāhàn cuàchi-ne dìquì-yá, cachí-nè xì nèhivì:

—Nècuàchì jaàn, icúmí-nè ñà-malu nani Beelzebú ini-nè, divi quisi cusáhnú. Ñàyùcàndùá, vātùnì tavá-né dava ga ñà-malu anima nèhivì, vāchi quisi mà chindéé xí-nè —nì cachi-ne.

²³Ñàyùcàndùá nì cana Jesús nèhivì, te nì nacani-ya historia nduu ejemplu, cachí-yà xì-né: —Ñà-malu, ñansa cui tavà stnahá nsidaa mián? Mà cúí. ²⁴Vāchi ducán iá xán na iá xì nèhivì dandacú nù iin ñuu, nú ni táhndè dava-ne, te nāa stnahá-né, dandu mà cúí dandacú gá-nè nù ñuu mà. ²⁵Te nèhivì ndoó iin vehe, nú xiní ùhì stnahá-né, dandu mà cúí cundoo tàcá gá-nè. ²⁶Stnā ñà-malu xi Satanás, nú ni táhndè dava, te cuni ùhì stnahá, dandu mà cuéà, te yāchì nsiha, nú ducán.

²⁷Vehe iin tiāa ndacuì, mà cúí quìhvi ndevàha nèhivì, te tavà-nè ñà-icúmí-tē. Còó, vāchi dihna icúmí-nè chichuhni-nète, dandu vātùnì quida-ne ducán.

²⁸Ñà-ndàà ndúá cachí xì-nsiá, mate nadaa ga cuàchi nèhivì iá nùè Dios, te ò nadaa ga xichi cāhàn ùhì-nè dìquì-yá, vātùnì cuicahnú ini-yà sàhà-né. ²⁹Doco nú ni cāhàn ùhì-nè dìquì Espíritu Ìì xí Dios, dandísá, mà cúí cuicahnú ini-yà, sàhà-né, vāchi nicanicuahàn icúmí-nè cunsida-ne cuàchi ma.

³⁰Ducán nì cachi-yà xì nèhivì yucán sàhà nècuàchì cāhàn tnùhù dìquì-yá, vāchi cachí-nè ñà-ìnácá iin ñà-malu ini-yà.

Ñà-ndúá nì cachi Jesús sàhà dihi-yá xì sàhà ñani-yà na ní casaà-nè caná-néyá

³¹Daaní, nì sàa stnā dihi-yá xì ñani-yà tùvèhé, te nì techuún-nè iin razón caná-néyá. ³²Ñàyùcàndùá, nèhivì ndoó nù-yá, nì cachi-nè xì-yá:

—Cunaha-ní, tùvèhè cà' íin dihi-ní xì stná ñani-ní, caná-né mii-ní.

³³Dandu nì cachi-yà xì nèhivì mà:

—¿Ana divi nduú mamá xi cahan-nsiá? Te ò ¿ana divi xínduu ñani?

³⁴Dandu nì xiconúu-yá nì indehè-yá nsidaa nèhivì ndoó nùu-yá, te nì cachi-yà:

—Divi nècuàchì yohó xínduu nahi mamá xi, ò nahi ñani. ³⁵Vàchi nsidanicuú ana quidà-xì ñà-ndùá cuní Dios, divi xínduu nahi ñani, nahi cùhe, te nahi dihi stnáì.

Iin ejemplu sàhà iin nècuàchì xitú

4 Daaní, inga xichi nì quesaha Jesús dacuahá-yá nèhivì nùu mar. Te yucán nì nataca cuàhà gá-nè nùu-yá. Ñàyùcàndùá, nì nana-ya iin lancha íin yuhù mar mà, te nì sàcòo-ya ini-nu. Te nèhivì cuàhà mà, yuhù mar mà nì sàcùndoo-ne. ²Dandu nì dàcuahá-yánè cuàhà iñàha, nì nacani-ya xì-né cuàhà historia nduú ejemplu. Te dohó nì cachi-yà:

³—Cunini-nsia. Nìsa ìa iin nècuàchì xitú, nì quee-ne cuàhàn-ne chihi-ne. ⁴Te nì sate uun-ne tata mà. Te dava-ña, nì còya nùu ichì. Dandu nì quixi laa, nì saxì-siá. ⁵Te dava stná mà, nì còya nùu cavà ndé còò cuàhà ñuhù. Te yàchì nì xitià, vachi có-ndòò cucún ñuhù yucán. ⁶Doco na ní dùcàn orá, nì ìchà, vachi cónì níhì yohá. ⁷Daaní, dava stná tata mà, mahì iñù nì còya. Te na ní sahnu iñù mà, dandu nì dàdáhvia viu cuati ma, ñàyùcàndùá cónì cuàha. ⁸Daaní, dava stná tata mà, nì còya nùu ñuhù vaha, te nì xitià, nì sahnu,

te nì cuàha; dava-ña, òcò ùxìn gà tantu nì cuàha; te dava-ña, ùnì dico gà tantu, te dava-ña, ùhùn dico gà tantu nì cuàha.

⁹Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Ni cúninì vaha nsidaa-nsiá ñà-ndùá cachí'.

Ñà-ndùá disáhà-xì nì nacani Jesús ejemplu, divi sàhà màsà cùndáa ini nècuàchì cahíchì ini-xì

¹⁰Na ní ndòò mii Jesús xì ùxìn ùì nècuàchì dacuahá-yá xì stná nècuàchì ndoó yatni, dandu nì ndàcàtnùhù-né nùu-yá sàhà ejemplu mà. ¹¹Ñàyùcàndùá, dohó nì cachi-yà xì-né:

—Mii-nsiá, sàni nìhitàhvì-nsiá cundaà ini-nsia nansa iá ñuhivì ìi xí Dios, mate nìsa ìa dèhé palabra sàhámà antes. Doco nècuàchì dava ga, còò. Puru ejemplu icúmì nacani xì-né. ¹²Ducán iá sàhà-ñá màsà cúnitnùhu-ne, mate indéhe-né, te màsà cùndáa ini-nè, mate iníní-né. Pues ducán icúmì cuu xi-né sàhà-ñá màsà ndédúmá ini-nè, te cuicahnú ini Dios sàhà cuàchì-ne.

Ñà-ndùá cuní cachi ejemplu sàhà nècuàchì xitú

¹³Dandu nì cachi stná-yà xì-né:

—¿A ñá-cò-cùndáa ini-nsia sàhà ejemplu jaàn nduá? Pues nú coó, dandu ¿nansa cui cundaà stná ini-nsia sàhà nsidaa ejemplu dava ga?

¹⁴Pues cunaha-nsia, na ìan quidá nècuàchì nì dandiàchì uun xi tata mà, ducán quidá stná nècuàchì chihì xì Palabra xi Dios ini anima nèhivì. ¹⁵Tata nì còyo nùu ichì mà nduú nahi nèhivì inínì xí palabra

xi Dios, doco yàchì vèxi ñà-malu dacúxió-si palabra nì ndòo ini anima-nè mà. ¹⁶Daaní, nahi tata nì còyo nùu cavà nduú nèhivì iníní xí palabra ìi, te luegu cudfì ini-nè sàhà-ñá. ¹⁷Doco na ian cùu xì viu còo yohò-xí, ducán cuú stná xì-né. Iyuhu gá quidándéé ini-nè nchícùn vii-né. Daaní, nú ni yáha-ne iin tnùndoho, ò nú quidáquiní nèhivì xì-né ñà-nchícùn-nè palabra xi-ya, dandu luegu naxícócuìn ini-nè, te nacóo-néa.

¹⁸Daaní, nahi tata nì còyo mahì iñù nduú nèhivì iníní xí palabra ìi, ¹⁹doco cuàhà gá nacánì ini-nè sàhà vida xi-ne ñuhivì yohó. Te cudfì stná ini-nè dacáyà-nè ñà-cuicà-né, vèchi xího sàstnùhù-né cucumi-né cuàhà iñàha. Ñàyúcán nduá sadí xì núu palabra xi Dios ñà-mà cùu ñihindéa chindeá-nè. ²⁰Daaní, nahi tata nì còyo nùu ñuhù vaha nduú nèhivì iníní xí palabra ìi, te xiníndísà-néa. Ñàyúcàndùá, queámà ñà-nduú-né na iin viu nì cana vii, a sea nduú-né nahi viu nì cana òcò ùxìn tantu, te ò ñá-nì cana ùnì dico tantu, te ò ñà-nì cana ùhùn dico tantu.

Iin ejemplu sàhà iin lámpara

²¹Dandu nì cachi stná-yà xì-né: —Nú xícàn-ndà quixi iin lámpara, dandu mà chícánì dèhé-ndàñá tixi iin canasta, ò tixi iin cama. Còo, cuiin vateá iin xaan ndé cutnuà inicutu. ²²Cunaha-nsiá, nsidaa ñà-nì ìa dèhé, icumíâ tui vateá. Te nsidaa ñà-nduá quidá dèhé nèhivì, icumíâ natùì claruá. ²³Ni cúniní vaha nsidaa-nsiá palabra jaàn.

²⁴Dandu nì cachi stná-yà xì-né:

—Cunini vaha-nsia na sáha xi-nsiá (ichì váha). Vèchi divi vara chitácùhá-nsià icúmí stná mii-nsiá nacuitacùhá-nsià. Doco nú iníní vaha-nsia, dandu chicá ñihitáhvi-nsiá cundaà vaha inì-nsia. ²⁵Vèchi nècuàchì sàñùhù (ñà-vàha) inì-xi, chicá más icúmí-né ñihitáhvi-né; doco nèhivì có-ñùhù ndisa (ñà-vàha) inì-xi, ndè iyuhu (ñà-vàha) ñuhù ini-nè, icumíâ cuxio nsiha.

Iin ejemplu sàhà tata sahnú nama

²⁶Dandu nì cachi stná Jesús: —Na historia yohó, ducán iá stná ñuhivì ìi xí Dios. Nì chihi iin tiàa tata mahì itù-te. ²⁷Na túinuù, dandu ndácòo-tè (nácòtò-teá); daaní sàñaà quidì-te. Doco tata mà, xítìà te sahnúá, mate có-cùndàà inì-te índù modo sahnúá. ²⁸Vèchi iin itu, miá cuàha. Dihna viu xítìà, dandu después caná sicàyòcò-ñà, te nachitu nùnìá. ²⁹Te nú sàni sisa vaha, dandu yèchì icúmí ndanchito cosecha, vachi sà-ìá`.

Ejemplu sàhà tata yutnù mostaza

³⁰Dandu nì cachi stná Jesús: —¿Índù iñàha cui cachì sàhà-ñá cundaà vaha inì-nsia nansa iá ñuhivì ìi xí Dios? ¿Índù ejemplu cui nacani sàhà ñà-cundaà inì-nsia nansa iá tiempu mà? ³¹⁻³²Pues, cunaha-nsiá, nahi tata yutnù mostaza, ducán iá tiempu mà. Vèchi tata mà, mate tata chicá cuati iá ñuhivì nduá, doco nú sàni chihi-ndañá, dandu sahnúá. Queé nahnú ndahà-nú, te vihi gá nducáhnúá nùu nsidaa gá ñà-tàtá. Dècuèndè laa ndavá ansivi vèxi

sácutìtandòó casi mahì ndahà-nú —
nì cachi-yà.

³³Cunaha-nsiá, cuàhà gá ejemplu
nahi ñà-jaàn nì nacani-ya xì nèhivì
na dacuahá-yánè, segùn nansa nì
sàà-nè cundaà ini-nè. ³⁴Puru historia
nduú nahi ejemplu nì nacani-ya xì-né,
doco na ní ndòo mii-yá xì nècuàchì
dacuahá-yá, dandu nì dàtúì nsihi-ya
sàhámà nù-né.

**Nansa nì dàcúcuñ Jesú s t à ch i, te
nì n à c ù ñ u h u d a d í t è c u í m a r**

³⁵Na ní cuñaà quivì yucán, nì
cachi-yà xì nècuàchì dacuahá-yá:
—Cùhùn-ndà yàha-nda ladu mar.

³⁶Dandu nì dànácuñtià
compañeru-yà nèhivì cuáhà mà. Te
mii-yá, nacua iá-yà ini lancha, ducán
nì saca-neyà cuàhàn-nè yàha-ne
mar. Te cuàhàn stná iin ùì gá lancha
ndoó stná yucán. ³⁷Doco después nì
dàñà iin tàchì dàná, te nì nacuahnu
todò tècuí, nì xìnu-tè ndè ini lancha
mà, sàdaaní chitu-nú. ³⁸Doco
mii-yá, indúhu-yá quídi-yà cahà-nú,
ihí almohada dìni-yá. Dandu nì
dànsícuñhnu ini-nèyà, cachí-nè xì-yá:
—¡Ay! ¡Maestro! ¿A có-ndùlócô-ní
ñà-vihini cui-ndà?

³⁹Dandu nì ndacuiin-yà, nì
càhàn-yà nì sadi-yà nùù tàchì mà,
te nì cachi-yà xì tècuí mar:

—Ihí-ní nì coó, te nì ndúdádí.

Dandu luegu nì cucuñ tàchì, te
nì nàcùñuhu dadí tècuí.

⁴⁰Dandu nì cachi-yà xì nècuàchì
yucán:

—¿Índù chuun yúhí guâ-nsià? ¿A
có-càhví-nsiá xì Dios?

⁴¹Dandu nì yúhí sàstnùhù
nècuàchì mà, te nì cachi-nè iin-ne xì
ingà-nè (sàhà-yá):

—¿Índù clase nèhivì nduú
nècuàchì yohó, te dècuèndè tàchì xì
mar iníni xì-nè?

**Nansa nì tavà Jesú s ñ à - m a l u ñ u h ú
i n i i i n n è c u à c h i ñ u u G a d a r a**

5 Daaní, nì sàà-nè xì-yá inga
ladu mar nùù ñuu nècuàchì
Gadareno. ²Te na ní quee-ya
nùù lancha, luegu nì ndacùhun
tnahá-yá xì iin tiàa ñuhú ñà-malu
inì-xi, vaxi-ne dècuèndè mahì
cueva ndé xì-indùxin nsií. ³Vàchi
de por sí, yucán iá dahuun-ne.
Te còò ni-iin cui chicuhni xì-né,
mate cadena ni cúndúá. ⁴Cuàhà
xichi nì sàcùnuhni-nè xì manilla
càa, xì stná cadena. Doco siempre
sahndé-nèà, te dacuahí stná-nè
manilla mà. Còò ni-iin cui nsida viì
xì sàxínitnùnì-nè. ⁵Nicanicuahàn
ndui te ñuu ndáhì loco-nè,
xicánúú-né yucù xì mahì cueva
mà, danácuèhè-nè mii-né xì yùù.
⁶Doco na ní xini xicà-né Jesús,
nì dàyàà-nè nì sàà-nè nùù-yá, te
nì sàcuñ sisi-né nùù-yá, ⁷ndáhì
ndee-né quidá ñà-malu, te nì
cachi-nè:

—Jesús, ¿ndià cunduu-ní yùhù?
(Yùhù ináhí mii-ní), Dèhemani Dios
iá dìquì-xì ansivi nduu-ní. Sàhà
Dios sacúndáhvì` nùù-ní, imàsà
dándóhó-ní yùhù!

⁸Pues ducán nì cachi nècuàchì mà,
vàchi làcà nì cachi-yà xì-ñá:

—¡Cuxio yohó ñà-malu nùù tiàa
yohó!

⁹Dandu nì ndacàtnùhù stná-yà nùà:
—¿Nansa nanu?

Te nì cachà:

—Ejército naní, vachi cuàhà
nduú-nsí.

¹⁰Dandu cuàhà gá nì sacundahví tiàa ma nùu-yá ñà-màsà téchúún-yáñà cùhàn inga ñuu. ¹¹Te yatni yucù yucán nì sandoo cuàhà cochi, xixáhan-sì. ¹²Ñàyùcàndùá, nì sacundahvíà nùu-yá, cachá`:

—Dayáha-ní nsiùhù nì cùhùn-nsì màcùñuhu-nsi ini cochi yucán.

¹³Dandu nì dándáa-yáñà. Ñàyùcàndùá nì caquea nùu tiàa ma cuàhàn, nì sàcùñuha ini cochi yucán. Nahi ùi mil nì sanduu-sì. Daaní, carrera nì nuu nsidaa-sí candiaa yucán, te nì còyo-sì ini mar nì càhà-sì.

¹⁴Daaní, tè-xíndiaa xì cochi mà, nì yùhí-te; carrera mànuhù-té nì cachitnùhu-tè xì nècuàchì ini ñuu mà xì stná nècuàchì ndoo ranchu. Dandu nèhivì ndoo yucán, vaxi-ne cundehè-né ñà-ndúá nì cuu. ¹⁵Nì quesaa nsidaa-né ndé iá-yà, te nì caxini-nè nècuàchì nìsa ñuhu cuàhà ñá-malu inì-xi, iá-nè, ndixí-né sìcoto, sàni nàcòo nsihi sàxìnitnùnì-nè. Dandu nèhivì yucán, nì cayùhí-nè.

¹⁶Te nècuàchì nì caxini nansa nì cuu, nì nacani-ne xì nsidaa nèhivì mà sàhà cochi xì sàhà stná tiàa ma. ¹⁷Dandu nèhivì cuàhà mà, nì quesaha-né nì sacundahví-nè nùu-yá ñà-nì quèè dahuun-ya ñuu-nè.

¹⁸Daaní, na sàni nana tu-ya lancha yucán, dandu nì càhàn nècuàchì nìsa ñuhu ñà-malu inì-xi, nì xicàn-nè áma cui cutnahá stná-nè xì-yá cùhùn. ¹⁹Doco cóni sáha-ya cùhùn-nè:

—Còó —cachí-yà—, xuhun-ní vehe-ni, te cachitnùhu-ní xì tnaha-ní ñà-cuàhà guá nì quida Stohò-ní Dios xì-ní, te nì cuhi ini-yà mií-ní.

²⁰Ñàyùcàndùá, nì quee tiàa ma cuàhàn-nè inicutu ladu mà nani Decápolis, nì cachitnùhu-ne ñà-ndiaha guá nì quida Jesús xì-né. Te nsidaa nèhivì yucán, nì ndulocó-nè.

Nansa nì dánatíacú Jesús dèhe Jairo, te nì dándúvaha stná-yà iin nècuàchì ñahà

²¹Dandu nì nayàha-ya ini lancha cuàhàn-yà inga ladu mar. Te yucán yuhù mar mà nì nataca cuàhà sàstnùhù nèhivì nùu-yá. ²²Dandu yucán nì sàà stná iin nècuàchì cusáhnù nùu iin veheñuhu, Jairo nani-né. Te nì tnàtuu-ne nùu-yá, nì tutuyuhu-né ñuhù nùu sàhà-yá, ²³te nì sacundahví cuàhà-né nùu-yá, cachí-nè:

—Meru cucáhvì dèheyoquí. Cùhùn-ndà, chindàndòò-ní ndahà-ní dìquì-ñá sàhà-ñá nduvàha-ñà, te màsà cùl-ñà.

²⁴Ñàyùcàndùá, cuàhàn-yà xì-né. Te cuàhà gá stná nèhivì cutnàhà xí-yá nchícùn stná-nè cuàhàn, dècuèndè tnuu cuàhàn-nè xì-yá ñà-cuàhà guá-nè. ²⁵Te cunaha-nsiá, mahì nèhivì mà cuàhàn stná iin nècuàchì ñahà cuhí. Ùxìn ùi cuàì sàcuàhàn-nè ndohó-né cuèhè nìi. ²⁶Te cuàhà gá sàni ndoho-ne nì quida nècuàchì quidátátná, doco cóni níhi nècuàchì mà chindee-ñánè. Còó, chicá nì quida yaa cuèhè xi-ne, dècuèndè sàni dànsihí-né dìhùn xì-né sàhà. ²⁷Doco na ní xinitnùhu-ne sàhà Jesús, nì quixi-ne ladu yàtà-yá mahì nèhivì cuàhà mà, te nì dàcùhùn ndahà-né nùu sìcoto xi-ya, ²⁸vàchi nì nacani ini-nè: “Nú nì dúcùn ndahí mate sìcoto-nì xi-ya,

vàtùni nduvàhi”. ²⁹Te (nà-ndáa nduá), luegu nì cucuìn nì-né, te nì cuu ini-nè sàni nduvàha-ne cuèhè dana ma. ³⁰Daaní, momentu mà nì cundaà stná ini-yà sàni dándúvaha iin nèhivì xì poder xi-ya. Nàyùcàndúá, nì naxicocuìn duma-yá yàtà-xí mahì nèhivì cuáhà mà, te nì cachi-yà:

—¿Ana divi nì dùcùn ndahà-xí ìcà sìcoto xi?

³¹Dandu nècuàchì dacuahá-yá, nì cachi-nè xì-yá:

—¿A có-xìní-ní nà-cuáhà guá nèhivì ndoó yohó, te yáha ga tnuu cuáhàn-ndà? Te nú ducán, dandu ìndù chuun cachí-ní: “¿Ana nì dùcùn ndahà-xí ìcà sìcoto xi?”

³²Dandu nì xiconú-yá nì indehè-yá, áma nátùì nècuàchì nì quida mà. ³³Te nècuàchì ñahà mà, ndé quidí cuisì-né ñà-yúhí-nè, vèchi ináhà-nè ñà-ndúá nì cuu xi ini-nè. Dandu nì tnàtuu-ne, nì sàcuìn sísì-né nù-yá, te nì cachi ndàà-nè xì-yá nsidaa ñà-ndúá nì cuu xi-né.

³⁴Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Hija, sàni nduvàha-ní ñà-nì xinindisa-ní. Vàtùni nùhù-ní contentu vichi. Iin-ni ni cúxío cuèhè dana nisa quida xi-ní.

³⁵Na meru cachí-yà ducán, dandu nì caquesaa nèhivì vaxì vehe presidente xi veheñuhu ma, te nì cacachi-nè xì nècuàchì mà:

—Sàni xìhì dèhe yoco-ní. Có-xìñùhù cuàhachuún gà-ní maestru.

³⁶Doco Jesús, cóni ndúlócó-yà sàhà ñà-ndúá nì cachi-nè, cuisì-ní nì cachi-yà xì presidente mà:

—Màsà yúhí-ní. Cuisì cunihnu vaha inì-ní.

³⁷Dandu nì cachi-yà ñà-màsà cútnáhà gá nèhivì xì-yá, cuisì-ní Pedro, xì Jacobo, xì ñani Jacobo nani Juan. ³⁸Te nì sàà-yà xì-né ndè vehe presidente mà, te nì xini-yà ndoó chitu nèhivì, yáha ga quidácuáhà-né, sacú ndee-né, te cána fuerte-nè. ³⁹Dandu nì nsìhvi-ya vehe, te nì cachi-yà:

—¿Índù chuun cána guá-nsia, te sacú guá-nsià? vèchi cóni xìhì ñahà chii yohó. Quidí uun ni-ñà.

⁴⁰Doco nècuàchì mà, nì sàcùndiaa uun-neyà. Nàyùcàndúá, nì tavà nsìhí-yànè fuera, te nì saca-ya yuadíhà xì nècuàchì cutnáhà xì-yà, nì yàha-ne ndé indúhu ñahà chii ma. ⁴¹Dandu nì tni-i-ya ndahà-ñá, cachí-yà:

—Talita cumi —te cuní cachà mà dàhàn ñuu yucán: Yohó cachí xì, ndacuiin xá.

⁴²Dandu vichi vichi nì ndacuiin-ña nì nacacanu-ñà, vèchi nahi ùxìn ùì cuià xicá-ña. Te nècuàchì cutnáhà xì-yà, nì candulocó sàstnùhù-né sàhà ñà-ndúá nì cuu. ⁴³Doco mii-yá, nì chinaha-yànè ñà-màsà cachí-nè xì nèhivì ñà-ndúá nì xini-nè. Dandu nì cachi-yà xì-né ni dácúxí-nèña.

Ñà-ndúá nì quida nèhivì ñuu Nazaret na ní nùhù Jesús ñuu-yà mà

6 Dandu nì quee Jesús yucán mànuhù-yá ñuu-yà, te nchícùn stná nècuàchì dacuahá-yá, ndacá tnáhà-né xì-yà cuáhàn. ²Te na ní sàà quivì descansu ñuu yucán, nì sàhàn-yà veheñuhu, te nì quesaha-yá dacuahá-yá nèhivì. Te na ní inini-ne ñà-ndúá nì cachi-yà, nì ndulocó-nè, cachí-nè:

—¿Índù nì xini-ndà nì nihitàhvi guá nècuàchì yòhó? Te ¿índù nì xini-ndà nì cunchichí guá-nè? ¿Te nansa íá stná milagru quidá-né? ³Vàchi iin ana tùha yàcún yutnù nduú-né. Te dihi-né nani María, te ñani-nè nduú Jacobo, xì José, xì Judas, xì Simón. Te ñahàcúha-ne, ¿a có-ndòó stná-nè yohó ndé ndòò-ndà?

Ducánì nì cachi-nè ñà-nì cuduchi ini-nè sàhà-yá. ⁴Doco nì cachi-yà xì-né:

—Iin ana cáhàn cuenta xi Dios, nú inga ñuu ni cáhàn-nè, dandu siempre quidáñúhú nèhivì ñuu mà-né, doco nèhivì ñuu mii-né, ò tnaha-ne, ò nèhivì vehe-ne, còó, có-quidáñúhú-ñánè —nì cachi-yà.

⁵Ñàyùcàndùá, mànicùì quida-ya milagru ñuu-yà mà, cuisì iin ùì nècuàchì cuhí, nì chitàndòó-yá ndahà-yá dìquì-né, te nì nduvàha-ne.

⁶Te nì ndulocó-yà ñà-có-cunì nècuàchì ñuu mà cunindisá-né.

Nansa nì techuún Jesús nècuàchì dacuahá-yá ñà-dacuitià-nè palabra ìì

Dandu nì nacàhin-ya vuelta cuàhà ñuu cuatì, nì dàcuàhà-yá nècuàchì ñuu yucán. ⁷Dandu nì cana-ya ùxìn ùì nècuàchì dàcuàhà-yá, te nì dándàcú-yá ñà-cutnahá ùì ùì-nè cùhùn. Te nì sàhatahvi-yánè ñà-tavà-né ñà-malu. ⁸Te nì cachi stná-yà xì-né ñà-còò ni-íñàha cunihì-ne cùhùn ichì mà, cuisì-ní bastón xi-ne; còò morral, còò pan, còò dìhùn cunihì-ne ini siuhmatixi-ne, ⁹te ndisàn uun nì cúnài-né. Te cuisì imindaa dùhnù cundixi-ne cùhùn. ¹⁰Te nì cachi stná-yà xì-né:

—Nú cuàhàn-nsià cundoo-nsia iin vehe, dandu iin-ni cundoo-nsia yucán ndé cachi sàà quivì quee-nsia ñuu mà. ¹¹Te nú có-cunì nèhivì quihin casú-nè cunini-ne, dandu quee-nsia ñuu-nèmà, te catù-nsiá sàhà-nsiá ñà-còyo yàcá ñuu mà. Vàchi ñà-jaàn cunduu testigu dìquì-né quivì coo juicio xi-ne. Te yùhù cachí` xì-nsiá, na sàà quivì ndàcàn Dios cuenta sàhà cuàchi, dandu chicá cuàhà castigu icúmì nècuàchìmà nihì-né mùù nècuàchì (malu) nì sandoo ñuu Sodoma xì ñuu Gomorra sàhana.

¹²Dandu nècuàchì dacuahá-yá mà, nì caquihin-ne ichì cuàhàn-nè, nì cáhàn-nè xì nèhivì ñà-ndiá icà-né naxicocuíìn ini-nè sàhà cuàchi-ne.

¹³Te nì tavà stná-nè cuàhà ñà-malu ñuhú ini nèhivì, te nì saquin stná-nè seña xì aceite dìni cuàhà nècuàchì cuhì, te nì dándúvaha-ñané.

Nansa nì xihì Juan Bautista

¹⁴Ñà-cuàhà guá nì xitià fama xi Jesús, ñàyùcàndùá, nì xinitnùhu stná rey nani Herodes. Te sàhámà nì cachi tèmà:

—Sànì natiacu Juan Bautista, te ñàyùcàndùá quidá-né milagru.

¹⁵Ducán nì cachi tèmà. Doco dava ga nèhivì, nì cacachi-nè sàhà-yá ñà-divi Elías nisa ía sàhana nduú-yá. Te dava ga-nè, nì cachi-nè ñà-iin nècuàchì cáhàn cuenta xi Dios nduú-yá, nahi nècuàchì profeta sàhana.

¹⁶Doco Herodes mà, dohó nì cachi-te na ní xinitnùhu-tè sàhà-yá: —Còò, divi Juan nduú-né, vàchi sàni natiacu-nè, mate ní quendodò dìni-né nì quide.

¹⁷Ducán nì cachi tèmà, vèchi antes nì chicadi-te Juan, nì dándacú-te nùù soldadu xi-tè, te nì tnii tèmàné. Ñàyùcàndúá nì sàcùnuhni-nè cadena, te nì sàcùndiadi-nè vehecàa. Pues nsidaa ñà-jaàn nì quida Herodes mà sàhà-ñá cuní-te ndòò vaha-tè nùù iin ñahà nani Herodías. Vèchi sàni nandàhà-té xí-ñá mate ñahàdìhí ñani-te Felipe nduú-ña. ¹⁸Ñàyùcàndúá nì cachi Juan xi-té: —Có-sàha Dios lugar coo-ní xì ñahàdìhí ñani-ní.

¹⁹Pues divi sàhà ñà-jaàn nì xini ùhì Herodías mà Juan, te cuní-ña cahni-ñánê, doco mànicúf. ²⁰Vèchi Herodes mà, ináhá-tè Juan ñà-ndúú-né iin nècuàchì nihnú ndáa inì-xi, te ì stná ini-nè. Ñàyùcàndúá, yúhí-tené. Te divi sàhájàn nì xidahan stná-te nècuàchìmà nùù ñahà mà. Te cudí stná inì-te cunini-tè ñà-ndúá cachí nècuàchìmà, mate cóni sáa-te cundaà vaha inì-te.

²¹Doco nì sàà iin quivì nì cuu ofrecer nansa dandáñúhú ñahà màné, vèchi nì naxinu rey mà cuà, te nì quida-tè iin vicò cahnú nì casaà cuàhà tè-cùsáhnú ñuu mà, xì cuàhà stná comandante capitán, xì stná cuàhà tècuicà ndoó ladu Galilea yucán. ²²Dandu nì quìhvi dèheyoco Herodías mà ndé iá vicò, te nì itasaha sàstnùhù-ñá, nì dàcúdíi inì-ña rey mà xì stná tè-xínduu visita xi-tè. Ñàyùcàndúá, nì cachì-te xi-ñá:

—Ndéni inàha nì cui cunú, càcùn-ñá nùí, te nihùn-ñá.

²³Te nì chinaha-té Dios ñà-ndéni inàha nì cui nì càcàn-ña,

cuàhà-tèñá, mate nì cúndúá iin davatahvi ñuu ndé cusáhnú-te, cuàhà-tèñá. ²⁴Ñàyùcàndúá nì quee-ñà cuàhàn-ña ndàcàtnùhù-ñá nùù dihi-ñá:

—¿Ndíà nduá càquìn?

Te nì cachi dihi-ñá:

—Dìnì Juan Bautista càcùn —nì cacha.

²⁵Ñàyùcàndúá, yèchì nì nansihvi ñahà chii mà ndé iá rey mà, te nì xicàn-ña, cachí-ña:

—Dìnì Juan Bautista taxi-ní luegu, cunacaà ini iin charola cahnú —cachá.

²⁶Dandu rey mà, cuàhà gá nì cuhuun inì-te, doco sàhà-ñá sàni dándáa-te, te sàhà stná visita ndoó yucán, ñàyùcàndúá có-cùní-te dama-tè ñà-ndúá nì cachì-te xi-ñá.

²⁷Sàhájàn vichi vichi nì techuún-te iin tè-cùhùn cahni xì Juan, te cunihi tèmà dìnì-né ndixi. ²⁸Ñàyùcàndúá, nì sàhàn tèmà vehecàa, nì quendodò-té dìnì-né, te nihí-teá ini iin charola nì nansihvi nì sàhà-tè ñahà chii mà, dandu mii-ñá, nì sàhà-ñà dihi-ñá.

²⁹Daaní, na ní caxinitnùhu nècuàchì nìsa dacuahá Juan, dandu nì casahàn itnii-né nì naquihin-ne iquicúñú nsii ma nì sùxin-ne nì chicao-nèà ndé nduú cueva xi nsii.

Nansa nì dàcùxí Jesús ùhùn mil nèhivi

³⁰Daaní, nì cansiaa nècuàchì nì techuún Jesús cacanu, te nì canataca-nè nùù-yá, nì nacani-ne xì-yá nsidaa ñà-ndúá nì quida-ne xì ñá-ndúá nì chinaha-nè. ³¹Dandu nì cachi-yá xì-né:

—Naha-nsià cùhùn cuaán-nda iin xaan ndé có-ndóò nèhivi, quetatu chii-nsiá.

Ducán nì cachi-yà, vàchi ni có-cúsáá gá-nè cuxi-ne, ñà-cuàhà guá nèhivì queé nsíhvi nùù-né.

³²Ñàyùcàndùá nì nana-ya xì-né ini iin lancha ñà-cùhùn cuaán-yá xì-né iin xaan ndé còò iin. ³³Doco nì xini nèhivì cuàhàn-yà, te cuàhà-né nì nacuni-nèyà, ñàyùcàndùá nì caquee-ne nsidaa ñuu nì dáyáà-nè, te dihna-ne nì sàà-nè nùù-yá.

³⁴Ñàyùcàndùá, na ní quee-ya nùù lancha mà, nì xini-yà cuàhà gá-nè ndoó, te nì cuhi ini-yànè, vàchi nahi riì còò stohò-xi, ducán nduú-né. Ñàyùcàndùá, nì dàcuàhá-yànè cuàhà iñàha.

³⁵Daaní, na ní cuaà nì catnàtuu nèhivì siempre nchícùn xì-yá nùù-yá, cachí-nè:

—Vichi sàcuàhàn nì cuaà, te lugar yohó, còò ni-iin vehe.

³⁶Ñàyùcàndùá, ndaquìndèè-ní xì nèhivì yohó ñà-nì cuítìà-nè cùhùn-nè ndè ranchu ò ñuu cuati ndoó yatni, te cuiin-ne ñà-cutiacu-nè, vàchi còò ñá-cuxi-ne lugar yohó.

³⁷Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Mii-nsiá dacuxí-nsiànè.

Te nì cachi-nè xì-yá:

—¿A cùhùn-nsi xì ùi cientu dihùn plata, te cuiin-nsi pan dacuxí-nsínè?

³⁸Dandu nì cachi-yà xì-né:

—¿Nadaa pan icúmí-nsiá?

Cuahán-nsiá cundehè-nsiá.

Ñàyùcàndùá, (nì ndàcàtnùhù-né), te na ní cundaà ini-nè, nì cachi-nè:

—Ùhàn, xì ùi siaca.

³⁹Dandu nì dàndàcú-yá ni mácùndoo nsidaa nèhivì mà, cuaán cuaán iin iin grupu-nè nùù yùcù cuií. ⁴⁰Te ducán nì quida-ne nì sàcùndoo yucùn-né, cientu

cientu-ne, te dava cientu dava cientu-nè nùù iin iin grupu-nè.

⁴¹Dandu nì tnii-ya ùhùn pan mà xì ùi siaca ma, nì ndacoto ndiaá-yà dìqui-xí, te nì naquimaní-yá Dios sàhà-ñá. Dandu nì dàcuàchí-yá pan mà nì sàha-ya nècuàchì dacuahá-yá, te mii-né, nì dasàn-nèà nùù nèhivì cuàhà mà; daaní, divi-ni ducán nì quida stná-yá xì ùi siaca, nì dàcuàchí stná-yàsi nùù-né. ⁴²Te nì xixi nsidaa-né nì ndenuu ini-nè. ⁴³Dandu nì chivàha-ne ñà-nì cuyodò gá, pedazu siaca xì stná pedazu pan, te nì chitu ùxìn ùi ìcà-ñá. ⁴⁴Te cunaha-nsiá, ùhùn mil tiàa nì sanduu nèhivì nì xixi xi pan mà.

Nansa nì xica ndodò Jesús nùù tècuíí mar

⁴⁵Daaní, vichi duha nì cachi-yà xì nècuàchì dacuahá-yá ñà-nì mácùñuhu-ne ini lancha, te codò nùù cueé-nè nùù-yá cùhùn-nè inga ladu mar dècuèndè ñuu Betsaida. Doco mii-yá, cuàhàn-yà danácutià-yà nèhivì cuàhà mà.

⁴⁶Te nì nsihi nì ndaquìndèè-yá xì-né, dandu nì nana-ya iin yucù nì xicàn tàhvi-yá nùù Dios.

⁴⁷Daaní, na ní cuñàà, xicá ìi lancha mà mahì mar. Doco mii-yá, mindaa-yá iá-yà ñuhù íchí.

⁴⁸Dandu nì xini xicà-yànè ñà-ùhì gá dacacá-nènu xi yutnú iá nahi pala, vàchi caná tàchì ladu nùù-né. Ñàyùcàndùá, sinduhá nì sàà-yà nùù-né, xicándódo-yá nùù tècuíí mar, te nihnú ini-yà yàha-ya iin ladu. ⁴⁹Doco na ní caxini-nè nansa xicá-yá nùù tècuíí ducán, dandu nì càna ndee-né, vàchi òuma nduá

càhàn-né. ⁵⁰Vàchi nsidaa-né, nì xini-nèyà, te nì ndulocó-nè, yúhî cuahà-né. Doco nì càhàn-yà xì-né, cachí-yà:

—Nacuàhandee inì-nsia, vèchi yùhù nduí; màsà yúhî-nsià.

⁵¹Dandu nì quècahnu-ya ini lancha ndé ndoó-né, te nì cucuiìn tàchì mà. Ñàyùcàndúá, cuahà sàstnùhù nì ndulocó gà-nè. ⁵²Vàchi cónì sánihì váha ini-nè sàhà milagru nì nducuahà pan mà, vèchi ùhì mànihì ini-nè.

Nansa nì dándúvaha Jesús cuahà nècuàchì cuhí ñuu Genesaret

⁵³Daaní, na sání yàha-ya xì-né mar mà, dandu nì sàà-yà ñuhù íchì iin ñuu nani Genesaret. ⁵⁴Te na ní quecoyo-ne xì-yá nùù barcu mà, dandu vichi vichi nì nacuni nèhivì ñuu mà-yá. ⁵⁵Ñàyùcàndúá, nì cadayáà-nè cuahàn-nè inicutu ladu yucán, nì sàquíhin-ne nècuàchì cuhí xi-ne, te nihí-né nècuàchì mà vèxi nùù-yá itánduhù-né nùù camilla. Te ndéni nì cui nì xinitnùhu-ne iá-yà, divi yucán nì sàà-nè xì nècuàchì mà. ⁵⁶Te na yàha-ya ñuu cuatì, ò ñuu nahnú, te ò iin ranchu, o ndéni nì cui, yucán nì cachitánduhù-né nècuàchì cuhí xi-ne ichì, te nì xicàn-nè ñà-siquiera nùù sàhà sicoto xi-ya ni dúcùn ndahà nècuàchì cuhí mà. Te nsidaa ana nì dùcùn ndahà-xí ducán, nì nduvàha-ne.

Ñà-ndúá dacuidá cuàchì ndisa xi anima-ndá

7 Daaní, ñuu Jerusalén nì caquee dava nècuàchì fariseu xì stná nècuàchì ley xi veheñuhu

vèxi-ne, nì quesaa-nè nùù Jesús. ²Te nì caxini-nè nansa quidá nècuàchì dacuahá-yá, xixí-né comida xi-ne, te cónì ndáhá-né. Ñàyùcàndúá, nì caxitnùhu-ne nècuàchì mà. Vèchi modo jaàn nduhí ndahà-ndá (càhàn-né). ³Vàchi nècuàchì fariseu mà, xì nsidaa gá nècuàchì raza Judea, nú màsà ndáhá-né, mà cúxí-né, vèchi ducán iá estilu xi xì-né chivàha-ne. ⁴Te nú nì sàhàn-nè yàhvi, dècuèndè ndaha-ne, dandu cuxi-ne. Te cuahà sàstnùhù gá estilu icúmí-nè chivàha-ne, vèchi icúmí-nè nacate stná-nè taza, quidì, yoo, càa, cama. ⁵Ñàyùcàndúá, nècuàchì fariseu mà, xì stná nècuàchì ley xi veheñuhu, nì xicàn tnùhù-né nùù Jesús, cachí-nè:

—Nècuàchì dacuahá-ní, ¿índù chuun có-nchìcùn-nè estilu xi xì-ndá? vèchi có-ndùhí ndahà-né na xixí-né.

⁶Dandu nì cachi-yà xì-né:
—Ñà-ndáà nduá nì cachitnùhu Isaías sàhà mii-nsiá sàhana, vèchi dananí uun-nsia vèxi-nsia. Pues ñà-yòhó ndúá nì cachi Dios, te nì tíaa Isaías yucán:

Nèhivì yohó, cuisì-ní yuhù-né quidáñuhù-né yùhù, màdì ini anima-nè, vèchi xica ié` cahan-né. ⁷Cahvi-né yùhù tuxí-né, doco có-ndiáá`, vèchi nèhivì úún nduú ana nì quidavàha xi ley chináhá-nè nèhivì, cachí Dios.

⁸Vèchi mii-nsiá, mà ùhì nacóo nihni-nsia ñà-ndúá nì dándacú Dios, doco ñà-ndúú ley xi nèhivì úún, ñà-jaàn ndisa quidá-nsiá cumplir. Costumbre xi-nsia nduú ñà-nacáté-nsiá quidì, xì taza, te

cuàhà gá costumbre icúmí stná-nsià nahi ñà-jaàn.

⁹Dandu nì cachi gà-yà xi-né:

—Mii-nsiá, tuxí inì-nsia vátùni nacoo-nsia ñà-nduá nì dàndàcú Dios, te cuisì estilu xi mii-nsiá chivàha-nsia. ¹⁰(Cundehè-nsiá casu yohó): sàhana nì cachi Moisés ñà-icúmí coo tñũñuhu xi-nda nùu yuadíhí-ndá, te nú ni cáhàn ùhí iin nèhivì dìquì iin yuadíhí-nè, dandu icúmí-nè cui-nè. (Ducán nì cachi Dios.) ¹¹Doco tucu cachí mii-nsiá, vàchi cachí-nsiá vátùni cachi iin nèhivì xì yuadíhí (ndahví-nè): “Mà cúí chindefí mii-nsiá xì ñà-nduá icúmí, vàchi sàni cachi sàhà nsidaámà ñà-nduá dìhùn ì; vàchi sàni cachi: Corbán nduá, te cuní cachàmà, dìhùn xí Dios nduá”. ¹²Te nú ducán ni cachí nècuàchìmà, dandu có-sàha ga-nsià chindee gá-nè yuadíhí-nè (xì dìhùn mà). ¹³Ñàyùcànduá, sàhà estilu xi-nsiamà, iladu sàni ndòo ley ì mà, te cuisì estilu nì ndòo nùu-nsiá chivàha-nsia. Te cuàhà gá estilu tnaha ñà-yùcán icúmí stná-nsià — nì cachi Jesús.

¹⁴Dandu nì cana-ya nèhivì cuàhà mà ñà-tnàtuu-ne nùu-yá, te nì cachi-yà xì-né:

—Cunini nsidaa-nsiá, te cundaà vaha inì-nsia: ¹⁵mà cúnsidá cuàchi ni-iin nèhivì sàhà ñà-nduá xixí-né. Còo. Ñà-nìhnú ini anima-nè, te quidá-néà, divi ñà-jaàn nduá dacuidá cuàchi xì anima-nè. ¹⁶Nì cúníní vaha nsidaa-nsiá.

¹⁷Dandu nì yàha-ya ini vehe, te nì ndòo nèhivì cuàhà mà tùvèhé. Dandu nì ndàcàtnùhù nècuàchì dacuahá-yá nùu-yá ndià nduá cuní

cachi ejemplu mà. ¹⁸Te nì cachi-yà xì-né:

—¿A có-sànìhì stná ini mii-nsiá?

Cunaha-nsiá, ñà-lá fuera iquicũnú-ndà, nú ni queá yuhù-ndà, mà cúí dacuidá cuàcha-ndó nùu Dios. ¹⁹Vàchi màdì ini anima-ndà quíhvia. Còo, tìxi-nda cuáhàn, dandu después queá.

Ducán nì cachi-yà sàhà-ñá cundaà ini-ndà comida vii nduú nsidaa clase ñà-cutiacu-ndà, màdì cuàchi nduá cuxi-ndañá.

²⁰Dandu nì cachi stná-yà:

—Ñà-nduá nihnú ini nèhivì, te queá anima-nè, divi nduá dacuidá cuàchi xi-né. ²¹Vàchi anima nèhivì ñuhú cuàchi-ne, te sàhà ñà-ñuhámà ini-nè, ñà-yùcànduá quidá stná-nè cuàhà ñà-có-ndiàà; vàchi nacání quini ini-nè, te ò cáhàn-nè xì nècuàchì cóni nándàhà xì-né, te ò dava-ne, uun-ni ndoó-né xì ndé ni nèhivì ní cui; te dava-ne, sahní stnahá-né, ²²ò xidá cuíhñá-nè; te xího stná-nè ñà-icúmí ñanìtnaha-ne; quini quidá stná-nè xì ñanìtnaha-ne, te dandahví stnahá stná-nè; tùha quini stná-nè, te có-cùcáhàn núu-né; te cuàhà-né, cúmbìdia stnahá stná ini-nè, te cáhàn quini-ne dìquì ñanìtnaha-ne; cuadú stná-nè, te nacání ndévaha ini-nè. ²³Pues ducán quidá-né, vàchi ñuhú nsidaájàn ini anima-nè, te na quidá-néà, dandu dacuidá cuàcha-nè —nì cachi-yà.

Nansa nì xinindisá iin nècuàchì ñahà inga ñuu icúmí xí inga religión

²⁴Dandu nì quee Jesús ladu yucán cuàhàn-yà ladu ñuu Tiro xì ñuu Sidón. Te yucán nì sàà-yà visita

iin vehe, doco có-cùní-yà cundaà ini nèhivì ñà-íá-yà yucán; doco mànicúí coo dèhé-yà. ²⁵⁻²⁶Vàchi vichi vichi nì xinitnùhu iin nècuàchì ñàhà inácaa iin ñà-malu ini dèheyoco-xí. Iin nècuàchì inga ñuu nduú-né, iin ñuu nani Sirofenicia. Te na ní sàà-nè ndé íá-yà, nì sàcuiìn sísì-né nùù-yá, nì sacundahví-nè nùù-yá áma táva-yá ñà-malu anima dèhe-ne. ²⁷Doco nì cachi-yà xì-né:

—Dihna icúmí cutahví dèhe (ñuu nsiùhù, dandu después nèhivì inga ñuu), vàchi ducán íá na ian xixí ñà-cuati. Dihna cuxi mii-vé, te ndenuu ini-vè, dandu después cuxi sìhina cuati. Vàchi mà váha cuxio dità-vé, te cuxi-siá.

²⁸Doco nì cachi tu nècuàchì mà xì-yá:

—Ñà-ndáà nduá, Señor. Doco cunaha-ní, dècuèndè stná sìhina xicánúú tìxi mesa, níhì stná-si iyuhu xèhè dità cóyo ndé xixí dèhe-nda. (Ñàyùcàndùá, chindee sacu stná-ní yùhù.)

²⁹Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Vàtùni cachí-ní. Ñàyùcàndùá, xuhun-ní vehe-ní, vàchi sàni quee ñà-malu nùù dèhe-ní.

³⁰Daaní, mànuhù nècuàchì mà vehe-ne, te nì xini-nè indúhu ví dèhe-ne cama, vàchi sàni cuxio ñà-malu nìsa dandoho-xi-ñá.

Nansa nì nduvàha iin nècuàchì dòhò, te ihin stná-né

³¹Dandu nì quee Jesús ñuu Tiro mà, nì yàha-ya ñuu Sidón, xì stná ladu Decápolis, te nì nasaa-yà mar íá Galilea. ³²Te nèhivì yucán, nì saca-ne iin nècuàchì dòhò có-càhàn

vii stná, te nì casaà-nè nùù-yá, nì sacundahví-nè ñà-nì chindánuú-yá ndahà-yá dìni nècuàchì mà, te nduvàha-ne. ³³Dandu nì tava cuaán-yá nècuàchì mà, te nì dàquíhvi-ya dìnindàhá-yà ini tùtnù-né. Te nì dàcóyo-ya tèdìí-yà dìnindàhá-yà nì chituu-ya nùù yáá-nè. ³⁴Dandu nì ndacoto ndiaá-yà dìquì-xí, te nì sàcàn ini-yà, cachí-yà xì tiàa mà dàhàn ñuu mà: —iEfata! —ñà-nduá cuní cachà: Nì nuná tùtnù-ní.

³⁵Dandu nì nuna tùtnù-né, te nì nduvàha stná yáá-nè, vàtùni càhàn vii-né. ³⁶Te nì cachi-yà xì nsidaa nèhivì ndoó yucán ñà-màsà cáchì-nè ni-iñàha xi nèhivì, doco entre más cachí-yà xì-né ducán, vihi gá cuàhà nì sate tnùhu-ne sàhà-yá. ³⁷Te yàha ga nì ndulocó nsidaa nèhivì, cachí-nè:

—Vii gá quidá-yá nsidanicuú iñàha. Dècuèndè tèdòhò natiácú quidá-yá, xì stná tè-ìhìn dànacàhàn-yà.

Nansa nì dàcùxí Jesús cùmì mil nèhivì

8 Quivì yucán nì nataca tu cuàhà sàstnùhù nèhivì, doco còò ni-iñàha cuxi-ne. Ñàyùcàndùá, nì cana Jesús nècuàchì dacuahá-yá, te nì cachi-yà xì-né:

²—Yùhù cuhí inì nèhivì yohó, vàchi sàcuàhàn-ndà ùni quivì ndoó-né cutnàhà-né xì-ndà yohó, te còò cá ñà-cuxi-ne. ³Te nú ni dánâcùftiè-nè nùhù-nè vehe-ne, vihini cuitá-nè ichi, vàchi có-xixí-né, te xica ní caquixi dava-ne.

⁴Dandu nì naxiconihí nècuàchì dacuahá-yá nùù-yá:

—Doco ¿índù nìhì-ndà ñà-dacuxi-ndané? vâchi yucù nduá yohó.

⁵Dandu nì xicàn tnùhù-yá nùù-né:

—¿Nadaa pan nihí-nsiá?

—Ûsà-ñà íá —nì cachi-nè.

⁶Dandu nì dândàcù-yá ni mácúndoo vii nsidaa nêhivì mà ñuhù. Te nì tnii-ya ùsà pan mà, nì naquimanì-yá Dios sàhá, te nì dàcuàchí-yáñà. Dandu nì sàha-ya nècuàchì dacuahá-yá, te mii-né, nì dasàn-néà nùù nêhivì cuáhà mà. ⁷Te nì ìa stná iin ùì siaca cuati; ñàyùcànduá nì naquimanì stná-yà Dios sàhá-sí, te nì cachi-yà xì nècuàchì mà ñà-dasàn stná-nèsi nùù nêhivì. ⁸Dandu nêhivì cuáhà mà, nì caxixi nsidaa-né, te nì ndenuu ini-nè. Te después, nì dàtàcá-nè ñà-nduá nì cuyodò gá, te nì chitu ùsà canasta-ñà. ⁹Te nêhivì nì caxixi ma, nahi cùmì mil nì sanduu-ne. Daaní, na sání dânácuítia-yà nsidaa nêhivì mà, ¹⁰dandu nì nana tu-ya iin lancha xì nècuàchì dacuahá-yá cuàhàn-yà xì-né ndè ladu ñuu Dalmanuta.

Nansa nì xicàn nècuàchì fariseu ñà-quida Jesús iin milagru cundehè-né

¹¹Daaní, nì casaà nècuàchì fariseu nùù-yá, te nì quesaha-né cuàà-nè xì-yá, dasaá-nèyà xicàn-nè ñà-quida-ya iin milagru xi Dios cundehè-né. ¹²Dandu nì sàcàn cuáhà ini-yà, te nì cachi-yà xì-né: —Mii-nsiá xì dava ga nècuàchì ñuu yohó, ¿índù chuun xicàn guá-nsià quide iin milagru cundehè-nsiá? Yùhù cachí xì-nsiá, mà sàà coo ni-iin milagru cundehè-nsiá.

¹³Dandu nì nacoo uun-yanè, nì ndècahnu-ya ini lancha inga xichi, te nì quihin-ya ichi cuàhàn-yà inga ladu mar.

Nansa nì dânsínúú ini Jesús nècuàchì dacuahá-yá milagru sàhá pan ñà-màsà nácání gá ini-nè sàhá nansa nihì-né ñà-cutiacu-nè

¹⁴Cunaha-nsiá, sàni nandòdò nècuàchì dacuahá-yá cunihi ga-nè pan cùhùn ini lancha mà. Cuisì iin-nia nihì-né cuàhàn. ¹⁵Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Cundehè-nsiá, cuidadu gà ni cúndóó-nsiá sàhá tàtnà nsidátáchí xí pan xi nècuàchì fariseu xì stná Herodes.

¹⁶Dandu nì quesaha-né nì ndatnuhu-né, cachi-né:

—Ádi ñà-còdò pan nihì-nda vâxi, ñàyùcànduá cachí-yà xì-ndà ducán —cachí-nè.

¹⁷Sàhájàn na ní cundaà ini-yà ñà-nduá ndatnúhú-nè, dandu nì cachi-yà xì-né:

—Cò-xìñhù ndatnuhu-nsiá sàhá-ñá còdò pan nihì-nsiá vâxi. ¿A có-nsinúú inì-nsia (ñà-nduá nì xini-nsià)? Yùhù xiní tãñáha ga cundaà inì-nsia. ¡Na cueé guá sánihì inì-nsia! ¹⁸Íá nduchínúú-nsiá, ñàyùcànduá xiñuhu cundehè-nsiá. Te íá stná tùtnù-nsiá; xiñuhu cunini-nsia. ¿A có-nsinúú inì-nsia nansa nì cuu daa? ¹⁹Na ní dasín ùhùn pan, te nì xixi ùhùn mil tiàa, ¿nadaa ga ìcà pedazu pan nì ndòdò nì dàtàcá-nsià?

—Ûxìn ùà —cachí-nè.

²⁰Dandu nì cachi tu-ya:

—Na ní dasín ùsà pan nì caxixi cùmì mil nêhivì, ¿nadaa ìcà pedazu pan nì dàtàcá-nsià?

—Ûsà —cachí-nè.

²¹Dandu nì cachi tu-ya xì-né:
—¿A táñaha ga mànihì inì-nsia?

**Nansa nì dándúvaha Jesús iin
nècuàchì cuaá ñuu Betsaida**

²²Dandu nì sàà-yà xì-né ñuu Betsaida, te nèhivì ndoó yucán, ndacá-né iin nècuàchì cuaá nì quesaa nùu-yá, sacúndáhvì-nè ñà-nì chítúú-yá ndahà-yá nùu-né, te nì ndúvaha-ne. ²³Ñàyùcàndúá, nì tni-ya ndahà nècuàchì-mà, te nì tavà-yánè fuera ñuu tii ma. Dandu nì dàcùchí-yà tédìi-yà nduchìnúu-né, te nì chituu-ya ndahà-yá ndé cuhí nùu-né. Dandu nì ndàcàtnùhù-yá nùu-né, a sání natùinuù-né, á coó. ²⁴Dandu nì ndacoto-ne, te nì cachi-nè:

—Vàtùni indéhí nèhivì, xicánúú-né, doco na íá yutnù, ducán ndáa-ne.

²⁵Dandu, nì nachituu-ya ndahà-yá nduchìnúu-né, te nì indehè nsíi-né. Te momentu yucán nì nduvàha nduchìnúu-né, te nì natùu nina.

²⁶Dandu nì cachi-yà xì nècuàchì-mà ñà-nì núhù-nè vehe-ne, doco màsà yáha-ne ñuu tii ma, ni màsà cachi-nè xì nèhivì ndoó yucán.

**Nansa nì cachi Pedro ñà-xìníndísá-né
divi Cristu nduú Jesús**

²⁷Daaní, cuàhàn-yà xì nècuàchì dacuahá-yá ndè ñuu cuati ndoó yatni ñuu Cesarea de Filipino. Te na cuàhàn-nè ichì, dandu nì xicàn tnùhù-yá nùu-né, cachí-yà:

—¿Ana nduú yùhù, cachí nèhivì?

²⁸Te nì cachi-nè xì-yá:

—Dava-ne cachí-nè Juan Bautista nduu-ní. Te dava-ne cachí-nè Elías nduu-ní, te dava ga-nè cachí-nè ñà-ndùu-ní nahi profeta sàhana.

²⁹Dandu nì cachi-yà xì-né:
—Doco mii-nsiá, ¿ana nduf cachí-nsiá?

Dandu nì cachi Pedro:
—Divi Cristu (nì quixi dìquì-xí) nduu-ní.

³⁰Dandu nì sàcùnaha nsidaa nècuàchì dacuahá-yá mà ñà-màsà cachí-nè xì nèhivì dava ga ni-iin palabra mà.

**Nansa nì cachtnúhu Jesús
icúmí-yá cui-yá**

³¹Dandu nì dàtúu-ya nùu-né nansa icúmí cuu xi-yá después. Nì cachi-yà xì-né ñà-mii-yá ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhivì, icúmí-yá ndoho cuahà-yá. Vàchi tè-sàhnú xídandacú, xì stná dùtù xícusahnú, xì stná nècuàchì ley xi veheñùhu, nsidaa-né icúmí-nè cahíchì ini-nèyà, dandu (càcàn-nè) cahni nèhivì-yá. Doco tìxi ùni quivì icúmí-yá natiacu-yà, ³²nì cachi-yà, càhàn vate-yá xì-né ducán. Ñàyùcàndúá, nì tavà cuaán Pedro-yà, nì cachi-nè xì-yá ñà-màsà cachí-yà ducán.

³³Doco nì nacuico-yá ladu yàtà-yá, nì indehè-yá dava ga nècuàchì dacuahá-yá, te nì càhàn duchi ini-yà xì Pedro, cachí-yà:

—Cuxio-ní nùí, vachi nahi ñà-malu Satanás nduu-ní. Có-nìhnú vaha inì-ní Dios. Cuisi chuun xi nèhivì ñuhivì nihnú inì-ní.

³⁴Dandu nì cana-ya nècuàchì dacuahá-yá xì dava ga nèhivì ndoó yucán, te nì cachi-yà xì-né:

—Nsidaa ana cuní cunchicùn xí, xiñuhu naco-ne ñà-ndúá cuní inì-ní mii-né quida-ne, te cunchicùn-nè yùhù, quida-ne cuenta na ian nsidá stná-nè cruz

xi-ne ñà-cui stná-nè xì'. ³⁵Vàchi nú cuní iin nèhivì dacácu-ne vida xi-ne, cutu ñà-dandáñúhú-nêàmà cundua. Doco nú ni cui-nè sàhà yùhù ò sàhà razón ndiaha xí, dandu ñà-sàni càcu ndisa vida xi-ne nduá. ³⁶Vàchi mate ni níhi iin nèhivì nsidaa ñà-íá ñuhiví, doco ni mà sàà-mà cundua ñà-vàha xi-ne nú màsà sàà stná anima-nè càcua nùè Dios. Còó, mà cúí. ³⁷Te ò nú ni cuní stná iin nèhivì nacuiin-ne anima-nè, còó, mà cúí. ³⁸Vàchi nèhivì tiempu vichi, nacóó-né Dios, te xidá cuàchi-ne. Ñàyùcàndúá, iin nècuàchì íá mahì nèhivì malu ndoó vichi, te cucáhàn nùè-né yàha-ne ladu xi, te ò cucáhàn nùè-né cunini-ne palabra xi, ndahví-nè, vachi nú ducán, dandu yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhiví, icúmí stnáì nacuaí' mii-né quìvì naxicocufìn. Vàchi icúmí naxicocufìn ñuhiví yohó, cutnahí xì ángel ì-xí quixi, te ndiaha gá icúmí nanchiì' quida Yuamání'.

9 Dandu nì cachi stná-yà xì-né: —Palabra ndàcuisi nduá yohó cachítnùhi xì-nsiá, ñà-dava mii-nsiá nècuàchì itá yohó, antes cui-nsiá icúmí-nsiá cuni-nsiá cusahnú fuerte Dios xì poder xi-ya —nì cachi-yà.

Nansa nì nadama Jesús mii-yá nì natnuè nihni ndiaha-yá

²Daaní, nì yàha ìñù quìvì, dandu nì saca-ya Pedro, xì Jacobo, xì Juan, cuàhàn cuaán-yá xì-né ndè dìni iin yucù ducún, te yucán nì nadama-ya mii-yá; tucu nì nàcùnahà-yà nì xini nècuàchìmà. ³Nì nducuxín yaa sìcoto xi-ya, te nì nanchiì yéhà. Na cuxín yaa ñà-ndùù yùhà (dìni yucù),

ducán nì nducuxán. Còò ni-iin nèhivì ñuhiví cui nsida cuxín xán ducán. ⁴Daaní, yucán nì ndecoyo stná nèhivì (sàna) nani Elías xì Moisés, ndatnúhú-né xì-yá. ⁵Dandu nì cachi Pedro xì-yá:

—Maestro, inansicáhàn-ndá ndoo-nda yohó! Chicá vaha quida vaha-nsi ùni siahva, ian coo mii-ní, te inga coo Moisés yohó, te inga coo stná Elías yohó —nì cachi-nè.

⁶Doco ñà-yáha guá yúhí nsidaa-né, ñàyùcàndúá ni cóni cùndàà ini Pedro nansa cachi-nè. ⁷Daaní, nì nuu iin vïcò yucán, te nì dàhvi nsidaa-né vïcò mà. Dandu nì tiacu-nè càhàn iin ana càhàn mahiá, cachí-yà:

—Dèhemaní' nduú ana yohó. Cunini-nsia ñà-ndúá cachí-yà.

⁸Daaní, nì ndacoto nècuàchì dacuahá-yá, doco na iin cachí còò cá iin ni xiní-nè, ndé làcà mii-yá íá yucán.

⁹Daaní, nì naquihin-ya ichì mànua-ya xì-né yucù yucán. Te ichì mà nì dandàcú-yá nùè-né, cachí-yà:

—Màsà nácání-nsiá xì nèhivì ñà-ndúá nì xinì-nsia dècuèndè nú sàni natiacu yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhiví.

¹⁰Ñàyùcàndúá, nì chivàha nècuàchìmà chuun jaàn ini anima-nè, doco nacání cuàhà ini-nè nansa coo ñà-natiacu-yà. ¹¹Dandu nì xicàn tnùhù-né nùè-yá, cachí-nè: —Índù chuun cachí nècuàchì ley xi veheñùhu ñà-dihna icúmí Elías naxicocufìn-nè?

¹²Dandu nì cachi-yà xì-né: —Ñà-ndàà nduá, dihna icúmí Elías naxicocufìn-nè, te nsida vùè-né nsidaa chuun có-íá vùè. Doco ñansa

cachí stná tutu ìi sàhà yùhù? Pues nacáníamà nansa icúmí ndohi xì nansa icúmí nēhivì cahíchì ini-nè yùhù. ¹³Doco cunaha-nsiá, sàni quixi Elías mà. Doco nēhivì, nì quida ndevàha-ne xì nècuàchìmà nacua nì cudìi ini-nè, vèchi ducán sàni cachitnùhu tutu ìi.

Nansa nì tavà Jesús iin ñà-malu inácaa ini iin tèchii

¹⁴Dandu nì nasaa-yà xì compañeru-yà ndé nì ndòo dava ga nècuàchì dacuahá-yá. Te yucán nì xini-yà ndoó cuàhà nēhivì sàni nataca nùu nècuàchìmà. Te ndoó stná nècuàchì ley xi veheñùhu, náa tnahá-né xì nēhivì xí-yá mà. ¹⁵Te na ní xini nēhivì cuáhà mà mii-yá, luegu nì ndulocó nsidaa-né, te nì cadayáa-nè vaxi-ne, nì casàhú-nè xì-yá. ¹⁶Dandu nì ndacàtnùhù-yà nùu-né:

—¿Ndíà ndatnúhú guâ-nsià xì nècuàchì yohó?

¹⁷Dandu nì càhàn iin ana iín mahì nēhivì cuáhà mà, cachí-nè: —Maestro, yohó ndaquí dēhi vaxi nùu-ní, vèchi inácaa iin ñà-malu inì-te, te sadià nùu-té, mà cùì càhàn-te. ¹⁸Te ndéni nì cui iá-te, vaxa sahní ihá-te, ducán-te, dandu queé chihñù yuhù-té, saxíndiaá tnahá nùhu-tè, te nduyútnú tehe-té. Te sàni xicàn tàhvì nùu nècuàchì dacua-ha-ní ñà-tavà-nèà, doco mànicùí.

¹⁹Dandu nì cachi Jesús: —Mii-nsiá, mà túha-nsia cunindisá-nsiá. ¿Nadaa ga quivì icúmí coi xì-nsiá, te quidandee gá stná inì sàhà-nsiá? Pues cundaca-nsiàte quixi nùí.

²⁰Dandu nì saca-ne tèchii ma vaxi nùu-yá. Doco na ní xini ñà-malu mà mii-yá, luegu nì sahní ihá-te, ñàyùcàndúá nì sàcasàn-té, natúì nihní-te, te caná chihñù yuhù-té.

²¹Dandu nì xicàn tnùhù-yá nùu yua-té, cachí-yà: —¿Nadaa tiempu sàcuàhàn-ndà ndohó-te ducán?

Dandu cachí yua-té: —Ndè tii-té. ²²Te cuàhà xichi nduá-te mahì ñuhu quidá ñà-malu. Ndè stná ini yùte sàcasàn-té, vèchi cuní cahniá-te. Ñàyùcàndúá, nú vátùni chindee-ní nsiùhù, dandu cundehè ndahví-ní nsiùhù, te quida manì-ní xì-nsí.

²³Dandu nì cachi Jesús xì-né: —Cuisì cuní cunindisa-ní, te vátùni. Vèchi iin nècuàchì xiníndísá, vátùni nihitáhvi-né nsidaa ñà-vàha xicàn-nè.

²⁴Dandu luegu nì sacu yua-té, te nì càhàn fuerte-nè, cachí-nè: —Yùhù, xiníndísé vichi; te nú cô-sâi cunindisá vahi, dandu chindee-ní yùhù ñà-nì cúnindísá gué`.

²⁵Dandu nì xini Jesús ñà-vihi gá cuàhà nēhivì natáca. Ñàyùcàndúá, nì dandácù-yá nì sadi-yà nùu ñà-malu mà, cachí-yà:

—Yohó ñà-malu quidá quini xi téchii yohó ñà-mà cùì càhàn-te, te có-tiácù-te, nacoò dahuun-tè, te màsà naxícócuñì gò nansihvu inì-te.

²⁶Dandu yáha ga ndee ní ndàhà, nì dandácùchá-te, te nì quea cuàhàn. Doco nahi ana nì xihì nì ndòo-tè. Ñàyùcàndúá, cuàhà nēhivì nì cachi-nè:

—Sàni xihì dahuun-tè.

²⁷Doco nì tnii-ya ndahà-té nì ditá-yà, te nì dàndacuíñ-yàte.

²⁸Daaní, nì quihvi cuaán-yá xì nècuàchì dacuahá-yá ini iin vehe, te yucán nì xicàn tñùhù-né nùù-yá, cachí-nè:

—¿Índù chuun mànicùì tavà nsiùhù ñà-malu mà (nùù-te)?

²⁹Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Mànicùì, vàchi ñà-malu tnaha quisi mà, có-queá nansa ni nì cui, cuisì nú ni cacán tàhvì-nsiá nùù Dios, te cunihì stná-nsiá cundoo dòcò-nsiá.

Nansa nì cachitnùhu Jesús inga xichi ñà-icúmí-yà cui-yà

³⁰Dandu ndacá-yá nècuàchì dacuahá-yá cuàhàn-yà xì-né ndè ladu Galilea. Doco cuàhàn dèhé-yà, vàchi có-cùní-yà cundaà ini nèhivì índù xicánúú-yá. ³¹Te tiempu mà chináhá stná-yà nècuàchì dacuahá-yà mà (sàhà nansa icúmí-yâ cui-yà), te dohó nì cachi-yà xì-né:

—Yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhivì, icúmí yàhi ndahà nèhivì (malu), vàchi iá iin tiàa icúmí quida xí entregar ñà-cahni nèhivì yùhù; doco tixi ùnì quivì icúmí natiacuì.

³²Pues divi nduá nì cachi-yà, doco cóni sàà nècuàchì mà mànihì ini-nè ñà-nduá cuní cachàmà. Te yúhí stná-nè ndàcàtnùhù-né nùù-yá sàhà-ñá.

Nansa nì cachi Jesús ana chicá ndiaá

³³Dandu nì sàà-yà xì-né ndè ñuu Capernaum. Te na iá-yà ini iin vehe yucán, dandu nì xicàn tñùhù-yá nùù-né, cachí-yà:

—¿Ndíá nduá ndàcàtnùhù tnahá guá-nsiá ichì vaxi-nda?

³⁴Doco dadí úun nì ndòo-ne, vàchi ichì mà nì cuàà-nè ndàcàtnùhù tnahá-né índù nècuàchì chicá ndiaá. ³⁵Ñàyùcànduá, nì sàcòo-ya, te nì cana-ya nsi-úxin ùù-nè, te nì cachi-yà xì-né:

—Iin ana cuní cunduu ana chicá ndiaá, xiñuhu cunihnu ini-nè nduú-né ana chicá có-dàndacú, te cunucuachi stná-nè nùù nsidaa nècuàchì dava ga.

³⁶Dandu nì cana-ya iin tètii nì chicaní-ya mahì nsidaa-né, te nì numi nihni-yàte, cachí-yà xì-né:

³⁷—Nú sàhà yùhù quidáñúhù nèhivì iin tètii nahi tè-yòhò, dandu davani queá na ian yùhù quidáñúhù-nè. Te nú yùhù quidáñúhù-nè, dandu iin-ni quee stná ñà-quidáñúhù stná-nè ana nì techuun-xí vaxi.

Nècuàchì có-xinì ùhì xì-ndà, favor xi-nda iá-nè

³⁸Dandu nì cachi Juan xì-yá: —Maestro, nì xini-nsì iin tiàa tavá xi ñà-malu nùù nèhivì, te ndàcùcahan-né quivì mii-ní. Doco có-nduú-né iin ana cutnàhà xì-ndá xicánúú. Ñàyùcànduá, nì sadi-nsì nùù-né ñà-màsà quidá gá-nè ducán.

³⁹Doco nì cachì Jesús xì-né: —Còò, màsà cádí-nsiá nùù-né, vàchi iin nècuàchì ndàcùcahan xi quivì, te quidá-né milagru ducán, ùhì càhàn quini stná-nè dìquí. ⁴⁰Vàchi nsidaa ana có-xinì ùhì xì-ndà, favor xi-nda iá-nè. ⁴¹Te nú ináhà nèhivì nduú-nsiá nèhivì xí, te sàhàmà quidá víi-né xì-nsiá, dandu seguru icúmí-nè nihì-né ñà-vàha xi-ne nùù Dios, mate iyuhu tècuí-ni nduá nì sàha-nensiá nì xihì-nsia.

**Cuidadu cundoo-nda ñà-màsà
quidá-ndá cuàchi**

⁴²Dandu nì cachi tu Jesús:

—Iin ñà-cuati xiníndísá-xí, nú nì dátúcù nèhivì-ñá, dandu indahví-nè! Vàchi chicá vaha màcùndiacu iin yùù yódò dùcùn-né, te ndiachi-né mahì mar sàhà-ñá màsà dátúcù gà-nè ñà-cuati. ⁴³Te nú sàhà ndahà-nsiá xidá cuàchi-nsia, dandu chicá vaha ni táhndèà. Vachi chicá nsiaha (sàà-nsià nùù Dios) xì iin-ni ndahà-nsiá, te cutiacu-nsià nicanicuahàn, te màdiá coo ndúà, te ndiachi-nsiá andea, vachi yucán, mà cúí ndàhvà ñuhu. ⁴⁴Te sìcùdì ñuhú yucán, mà nunca cuì-si, te ñuhu yucán, mà sàà ndàhvà. ⁴⁵Te nú sàhà sàhà-nsiá xidá cuàchi-nsia, dandu chicá vaha ni táhndè stná, vachi chicá nsiaha (sàà-nsià nùù Dios) xì iin-ni sàhà-nsiá, te cutiacu-nsià nicanicuahàn, te màdiá coo ndúà, te ndiachi-nsiá andea, vachi yucán, mà cúí ndàhvà ñuhu. ⁴⁶Te sìcùdì ñuhú yucán, mà nunca cuì-si, te ñuhu yucán, mà sàà ndàhvà. ⁴⁷Te nú sàhà nduchìnúù-nsiá xidá cuàchi-nsia, dandu chicá vaha ni tavá-nsiáñà. Vachi chicá nsiaha sàà-nsià xì imindaa nùù-nsiá, te màdiá coo ndúà, te ndiachi-nsiá andea. ⁴⁸Vachi sìcùdì ñuhú yucán, mà nunca cuì-si, te ñuhu yucán, mà sàà ndàhvà.

⁴⁹Nsidanicuú nèhivì, icúmí-nè (yàha-ne tnùndoho) na ian nsíi yadi-né yoho te yucán; (doco bien xi-ne cunduamà, na ian nduhádi comida) ñà-quéa iin. ⁵⁰Vaha ga iin, vachi nsidá ádiá ñà-xixì-ndà; doco

nú sàni ndañuhu ñà-ádi xán, dandu mà cúí gà nduhadiá. Te na ian quidá iin (iá vaha), ducán xiñuhu quida stná mii-nsiá xì anima-nsiá, te cundoo màni stná-nsiá.

**Màsà caté stnàhà-ndà xì
nècuàchi vehe-nda**

10 Dandu nì quee Jesús ñuu yucán, cuàhàn-yà ladu Judea, divi iin ladu Judea iá ndè inga ladu yùte Jordán. Te yucán nì nataca tu cuàhà gà nèhivì nùù-yá. Te nì quesaha-yá dacuahá-yánè nacua quidá-yá siempre. ²Te yucán nì casaà stná nècuàchì fariseu, te nì càhàn-nè xì-yá áma níhìndèè-né coo nansa daquéè cuàchi-ne dìquì-yá. Te dohó nì cachi-nè xì-yá: —¿A vátùni iá ñà-cate stnàhà-ndà xì ñahàdihí-ndà?

³Dandu nì cachi-yà xì-né: —¿Ndíà ndúá nì dàndàcú Moisés quida-nsia?

⁴Te nì cacachi nècuàchì yucán: —Nì sàha Moisés lugar ñà-cuyucun iin tutu nùù juez, dandu vátùni cate stnàhà-ndà.

⁵Dandu nì cachi-yà xì-né: —Cunaha-nsiá, cuisì sàhà ñá-cò-cùnì-nsià cunini vil-nsiá, ñàyùcàndúá nì tiaa Moisés ley jaàn. ⁶Doco na ní sàcò ñuhivì, còò. Vachi na ní quidayucun Dios ñuhivì, dandu nì quidayucun stná-yà nèhivì, iin-ne nì sàcùnduu tiàa, te inga-nè ñahà. ⁷Ñà-jaàn nduá disàhà-xì nándàhà iin nècuàchì tiàa xì iin nècuàchì ñahà, te quecuàân-né nùù yuadfhí-nè. ⁸Ñàyùcàndúá, mate díin díin nì sanduu-ne antes, doco na imindaa nèhivì sàni nanduu-ne vitni. Te sàhàmà, có-nduú gà-nè díin

diín nèhivì; quida-nda cuenta na ian iin-ni nèhivì nduú-né. ⁹Ñàyùcàndùá, nú ducán sàni dàcuàcá stnahá Dios-nè, dandu ni-iin nèhivì màsà caté stnahá-né —ni cachi Jesús.

¹⁰Daaní, na sàni nansihvi-ya ini vehe, dandu ni ndàcàtnùhù gá nècuàchì dacuahá-yá nùu-yá sàhà chuun jaàn. ¹¹Te ni cachi-yà xì-né: —Nú ni caté iin tiàa ñahàdihí-nè, te coo-ne xì inga nècuàchì ñahà, dandu cuàchì ndisa nduá nùu Dios, te cuàchì nduú stná nùu ñahàdihí-nè primeru. ¹²Stná nècuàchì ñahà, nú ni caté-nè ìi-né, te nandàhà tú-né xì inga tiàa, cuàchì nduú stná.

**Nansa ni chitandòo Jesús
ndahà-yá dìni ñà-cuati
sàhà-ñà cundiatú anima-vè**

¹³Daaní, ndacá nèhivì ñà-cuati xí-né vaxì nùu-yá ñà-chitandòó-yá ndahà-yá dìniá. Doco nècuàchì dacuahá-yá, ni sadi-nè nùu nècuàchì-mà. ¹⁴Te na ní xini-yà ñà-nduá quidá-né, ni cuduchi ini-yà, cachí-yà:

—Nacoo-nsia ñà-cuati ni quixá nù. Màsà cádí-nsià nùá, vachì ana nihnú inì-xi nahi ñà-cuati, divi cunduu ana sàà ñuhivì ì xì Dios. ¹⁵Te yùhù cachí xì-nsiá, nú màsà cóó (vità ini nèhivì) nahi ñà-cuati, te ducán quihvi-ne ichi ñuhivì ì xì mii-yá, dandu mà nunca sàà-nè yucán —ni cachi-yà.

¹⁶Dandu ni numi nihni-yaña, ni chitandòó-yá ndahà-yá dìniá, te ni xicàn tàhvi-yá ñà-ndiaha nùu Dios sàhà-ñà.

**Nansa ni cachi Jesús
xì iin tèchii cuica**

¹⁷Daaní, na lácà ni quihin Jesús ichì cuàhàn-yà, dandu ni xini-yà

yucán vaxì iin tèchii carrera. Te na ní quesaa-te nùu-yá, ni sàcuìin sìsì-té, cachí-te:

—Maestro, vaha ndisa-ní. Cachì-ní xì ndiá nduá quide, te ñihitáhvi vida ndiaha nicanicuahàn.

¹⁸Dandu ni cachi-yà xì-né: —¿Ndiá nduá disáhà-xí cachí-ní xì: “Mii-ní vaha-ní”? Vachì còò ni-iin nèhivì úun vaha ndisa, cuiisí nú nduú Dios, dandu vaha ndise. ¹⁹Pues vichi, ináhà-ní nansa ni dándacú-yá quida-nda: màsà cáhni stnaha-nda, ni màsà cáhàn-ndà xì inga ana có-nduú nècuàchì vehe-nda, te màsà quidá cuihna-nda, ni màsà cáhí-ndà ni-iin tnùhu sàhà ñanìtnaha-nda; te màsà dándáhvì stnhà-ndà. Te icúmí stnà-ndà quidañuhu-nda yuadíhí-ndá.

²⁰Dandu ni cachi tu tèmà xì-yá: —Maestro, nsidajàn sàni chivàhià dècuèndè na tíí.

²¹Dandu màni màni ni indehè-yáte, vachì cuú ini-yà sàhà-té, te ni cachi-yà:

—Cumáni gá inga inàha quida-ní. Dicò nsihí-ní ñà-nduá icúmí-ní, te dasàn-ní dìhùn mà nùu nècuàchì ndahví, dandísá, ñihitáhvi-ní sàà-ní ansivi, te yucán cucumi ndisa-ní cuàhà ñà-cuicà. Dandu quixì stná-ní, cunchicùn-ní yùhù; te dispuestu coo-ní cui-ní sàhí, mate ni cuí-ní nchìca cruz.

²²Doco tèchii ma, na ní inini-tè ñà-nduá ni cachi-yà, ni ndulocó-te, te ni cuhuun cuahà inì-te, vachì yáha ga cuicà-té. Ñàyùcàndùá, ni quihin-tè ichi cuàhàn-te.

²³Dandu Jesús, ni xiconúu-yá nùu nècuàchì dacuahá-yá, te ni cachi-yà xì-né:

—¡Na ùhì guá sàà iin tècuicà ndè ñuhiví ìì xí Dios!

²⁴Doco na ní inini nècuàchì mà, yáha ga nì ndulocó-nè. Ñàyùcàndùá, inga xichi nì càhàn-yà xì-né, cachí-yà:

—Hijos, na ùhì guá ñihítáhvì iin nècuàchì càhvì xì ñà-cuicà-xí yáha-ne ñuhiví ìì xí Dios. ²⁵Ñà-ndáà nduá, ùhì dayáha-nda iin camellu nùù chìcòhò nduhù iqui; doco chicá ùhì yáha iin tècuicà ndè ñuhiví ìì xí Dios.

²⁶Na ní inini nècuàchì dacuahá-yá ñà-jaàn, dandu yáha ga nì ndulocó-nè, te nì cachi-nè iin-ne xì inga-nè:

—Pues nú ducán, ¿nansa cui càcu anima iin nèhivì?

²⁷Dandu nì indehè váha-yànè, te nì cachi-yà:

—Nèhivì ñuhiví, mà cúí quida-neàmà. Doco Dios, vátùni, vàchi nsidaa iñàha, mà úhì quida-yañà.

²⁸Dandu nì cachi Pedro xì-yá: —Nsiùhù, sàni nacoo-nsi nsidaa ñà-icúmí-nsí, te vàxi-nsi nchícùn-nsi mii-ní, Stoho-nsi Senór.

²⁹⁻³⁰Dandu nì cachi Jesús xì-né: —Yùhù cachí xì-nsiá, nú sàhà yùhù icúmí iin nèhivì nacoo-ne iñàha, dandu iin cientu gà tantu icúmí-nè ñihítáhvì-né. Mate icúmí-nè nacoo-ne vehe-ne, ò ñani-nè, ò cúha-ne, ò yua-né, ò dihi-né, ò ñahàdìhí-nè, ò déhe-ne, ò ñuhù xì-né sàhà yùhù, ò sáhà razón ndiaha, có-quidá, vàchi iin cientu gà tantu ñà-jaàn ñihítáhvì-né mientras iá-nè ñuhiví yohó, mate icúmí-nè ndoho stná-nè quida nèhivì ñuhiví. Doco na sàà-nè inga

ñuhiví vàxi xi-nda, dandu ñihì stná-nè vida ndiaha nicanicuahàn.

³¹Doco cuàhà nèhivì idónuu vichi, icúmí-nè sàà-nè natenchicùn-nè cahà-xí quivì yucán; te cuàhà ana nchícùn cahà-xí vichi, icúmí-nè sàà-nè nàcòdònù-né.

Nansa nì cachi tu Jesús inga xichi ñà-icúmí-yà cui-yà

³²Daaní, ndacá Jesús nècuàchì dacuahá-yá cuàhàn-yà xì-né ichì mànana ndè ñuu Jerusalén, te idónuu-yá nùù-né. Doco mii-né, yáha ga nacání ini-nè, te yúhì-nè. Dandu nì tavà cuàán-yá nsi-úxin ùì-nè, te nì nacani-ya xì-né ñà-ndùá sà-ítúú cuu xi-yá, ³³cachí-yà xì-né:

—Cunaha-nsiá, icúmí-ndá sàà-ndá ñuu Jerusalén. Te yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhiví, icúmí yàhi ndahà dùtù xícusahnú yucán, xì ndahà stná nècuàchì ley xi veheñùhu. Te icúmí nècuàchì mà cachi-nè ñà-fuerza icúmí cui. Dandu dayáha-ne yùhù ndahà tè-inga raza. ³⁴Te mii-té, cuàcùndiaà-te yùhù, te cahni cui-te yùhù; te sivi dìì-te nùì, dandu después cahni-té yùhù. Doco tìxi ùni quivì icúmí natiacui —nì cachi-yà.

Ñà-ndùá nì xicàn Jacobo xì Juan nùù Jesús

³⁵Daaní, nì tnátuu dèhe Zebedeo nani Jacobo xì Juan nùù-yá, cachí-nè xì-yá:

—Maestro, cuní-nsi quidamanì-ní xì-nsí iin favor ñà-ndùá xicàn-nsi.

³⁶Dandu nì cachi-yà:

—¿Índù iñàha cuní-nsiá quide?

³⁷Te nì cachi-nè xì-yá:

—Na sàà tiempu ndiaha na cusáhnú-ní, cuàha-ní lugar

ñà-cundoo iin iin-nsi iin iin ladu-ní; iin-nsi coo ladu cuàhá-ní, te inga-nsi coo ladu itnín-ní.

³⁸Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Mii-nsiá, có-sánìhì ini-nsià ñà-ndúá xícàn tàhvi-nsiá nùí. ¿A vátùni cundee ini-nsià ndoho-nsia nacua icúmí ndohi, te yàha stná-nsià tnùndoho nacua icúmí yàhi?

³⁹—Jaan —nì cachi-nè—, vátùni stná nsiùhù.

Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Ndisa, icúmí-nsià ndoho-nsia nahi yùhù; te icúmí stná-nsià yàha-nsia tnùndoho nahi yùhù.

⁴⁰Doco ñà-danìhìtáhvì' mii-nsiá cundoo iin iin-nsia iin iin ladúì, mà cúí, vàchi có-quidá yùhù tocar quide ñà-jaàn. Nècuàchì nìhìtáhvì cundoo ladúì, cuisì nèhivì señaladu cunduu-ne, vàchi divi sàhà mii-né icúmí lugar mà cuyucàn.

⁴¹Daaní, na ní xinitnùhu ùxìn gà nècuàchì dacuahá-yá, dandu nì cuduchi gá ini-nè sàhà Jacobo xì Juan mà. ⁴²Doco Jesús, nì cana-ya nsidaa-né ñà-nì nátácá-nè nùù-yá, te nì cachi-yà xì-né:

—Ináhá-nsià sàhà tè-cùsàhnú inga ñuu, xínduu-tè autoridad cahan nèhivì, te fuerte cusáhnú-te nùù-né. Vàchi nsidaa tè-nìhì chuun ñuu yucán, ndee dandacú-te nùù nèhivì yucán. ⁴³Doco mii-nsiá, màsà quídá-nsiá ducán. Còò, vàchi nú íá ana cuní cunduu ana dandacú nùù-nsiá, dandu icúmí-né cunduu-ne ana xinúcuáchí nùù nsidaa-nsiá. ⁴⁴Vàchi nècuàchì cuní codònùù nùù-nsiá, icúmí-nè cunduu-ne nahi peón chindéé xì nèhivì dava ga. ⁴⁵Dècuèndè stná

yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhivì, cóni quésàì ñuhivì yohó ñà-cunucuachi nèhivì nùí. Còò, sàhà-ñà cunucuachi míí nùù-né nì quesàì, dandu después cuàhi vida xi cuì cuenta xi-ne, te ducán nàcùndoo cuàhà-né libre —nì cachi-yà.

**Nansa nì quida Jesús milagru,
te nì natùinuù iin nècuàchì
cuaá nani Bartimeo**

⁴⁶Daaní, nì sàà-yà xì compañeru-yà iin ñuu nani Jericó. Te na xicá-yá ichì queé-yá ñuu mà, dandu nchícùn stná cuàhà gá nèhivì. Te yuhù ichì yucán íá iin nècuàchì cuaá xícàn caridad. Bartimeo nani-né, vàchi dèhe Timeo nduú-né. ⁴⁷Te nì tiacu-nè sà-cùyátní Jesús de Nazaret. Ñàyùcàndùá nì quesaha-né ndàhì-nè, cachí-nè:

—¡Jesús! ¡Mii-ní descendencia ìì xì David! ¡Cuhì inì-ní yùhù!

⁴⁸Doco cuàhà nèhivì cuàhàn yucán, nì canàhá-nè xì nècuàchì mà: —Màsà ndàhì gà-ní —cachí-nè.

Doco nècuàchì cuaá mà, chicá ndee ní ndàhì-nè, cachí-nè:

—¡Jesús! ¡Mii-ní descendencia ìì xì David! ¡Cuhì inì-ní yùhù!

⁴⁹Dandu nì cucuiìn-yà, te nì cachi-yà xì compañeru-yà:

—Cana-nsianè ni quixí-né.

Dandu nì cana-ne nècuàchì cuaá mà, cachí-nè xì nècuàchì mà:

—Màsà cúhúún inì-ní; ndacuiìn-ní, vàchi caná-yá mii-ní.

⁵⁰Ñàyùcàndùá, nì tavà-né dòò-né, nì dandiàchì-né iladú. Te yàchì nì ndacuiìn-nè cuàhàn-nè ndé íá-yà.

⁵¹Dandu nì xicàn tnùhù-yá nùù-né, cachí-yà:

—¿Ndià nduá cuní-ní quide?

Te nì cachi-nè xì-yá:

—Cuní natùinuí, maestro.

⁵²Dandu nì cachi-yà xì-nè:

—Cuahán cuéyàà-ní, vèchi sàni nduvàha-ní ñà-nì xinindisa-ní.

Dandu luegu nì natùinuè-né, te nì tenchicùn stná-nèyà ichì cuàhàn-yà.

Nansa nì cuu na ní sàà

Jesús ñuu Jerusalén

11 Daaní, nì sàà-yà xì-né yatni ñuu Jerusalén ndé nduú ñuu cuati nani Betfagé xì Betania, yatni dìni yucù Olivo. Dandu nì càhàn-yà xì ùi nècuàchì dacuahá-yá ñà-cùhùn cuèè-nè nù-xí. ²Te dohó nì cachi-yà xì-né:

—Cuahán-nsià ñuu tii chicá nù-xí; te yucán icúmí-nsiá cuni-nsià ndé iín iin burru nuhní. Quisì tàñáha ga cuida nduú-si. Quisì yucán ndaxin-nsiá cundaca-nsiási quixi. ³Te nú ndácàtnùhù nèhivì nù-nsiá índù chuun ndaxin-nsiási, dandu cachi-nsià xì-né ñà-Stoho-ndà Señor xiñuhu xì-sí, doco luegu naxicocuñin-si —nì cachi-yà.

⁴Daaní, luegu nì quihin ùi nècuàchìmà ichì cuàhàn-nè, te nì xini-nè yucán iín burru nì cachi-yà, nuhní-si yuhù ichì yatni yehè iin vehe. Ñàyùcànduá nì ndaxin-nési. ⁵Doco dava nècuàchì itá yucán, nì cachi-nè:

—¿Índù chuun ndaxin-nsiá burru jaàn?

⁶Dandu nì naxiconihí nècuàchìmà nacua nì cachi-yà xì-né. Dandu nì sàha nèhivì mà permisù ñà-cundaca-nèsi cùhùn.

⁷Ñàyùcànduá luegu nì saca-nèsi

cuàhàn-nè ndé iá-yà, te nì chitàndòó-né sìcoto xi-ne dìquì-sí. Dandu nì sàcùnù-yàsi. ⁸Te cuàhà nècuàchì yucán, nì chitànduhù-né dòò-né ichì nacua cuàhàn yàha-ya. Te dava-ne, nì sahnde-nè ndahà yutnù nì chindoo stná-nè ichì. ⁹Te nèhivì idónuu, xì stná nècuàchì nchícùn cahà-xí, cánandee-né, cachí-nè:

—¡Viva ana sahnú yohó! ¡Ndiàha gá ndeníhí vaha-ndané, vèchi cuenta xi Stoho-ndà Señor vaxi-ne! ¹⁰Ndiàha gá coo, vèchi vaxi-ne cunduu-ne rey, cusahnú-né na ian nisa cusahnú xii-ndà David. ¡Ansivéhé mii-yá iá ansivi! —nì cachi-nè.

¹¹Cunaha-nsiá, ducán nì sàà Jesús ñuu Jerusalén. Dandu cuàhàn-yà veheñùhu cahnú, te nì xini-yà nansa iá nsidaa iñàha yucán. Dandu nì quee-ya ñuu mà cuàhàn-yà xì úxìn ùi compañeru-yà ndè ñuu tii Betania, vèchi sàni cuàà.

Nansa nì sadi Jesús nù nù-higu cóni càná quisì vídì-nu

¹²Dandu dàtnàà inga quivì nì quee-ya xì-né ñuu Betania mà vaxi-ya. Te xíhì-yà doco. ¹³Te nì xini xicà-yá iín iin yutnù nani nù-higu, te iá ndahà cuií-nu. Ñàyùcànduá, cuàhàn-yà cundehè-yá a có-càà si-higu caxì-yá. Doco na ní tnàtuu-ya nì xini-yà micuísì ndahà-nú iá. Còò quisì vídì, vèchi tàñáha ga sàà tiempu cana-sì.

¹⁴Dandu nì cachi-yà xì yutnù mà: —Màsà nunca cana ga quisì vídì-yó caxì nèhivì.

Te nì inini stná nècuàchì dacuahá-yá nì cachi-yà ducán.

Nansa nì tavà Jesús tè-dìcò xi tè-xìfn fuera patiu veheñùhu

¹⁵Nì nsihi ñà-yùcán, dandu nì sàà-yà xì nècuàchìmà ñuu Jerusalén. Dandu cuàhàn-yà veheñùhu cahnú, te nì taxi nsihí-yá tè-dìcò xi tè-xìfn yucán. Nì naxiconihí-yá mesa xi tiàa dama-xi díhùn inga ñuu, te nì ducùn stná-yà silla xi tè-dìcò xi loma. ¹⁶Te cóni sáha stná-yà lugar nacuíco ni-iin nēhivì carga xi-ne yàha-ne patiu veheñùhu cahnu-ma. ¹⁷Te nì càhàn fuerte-yà xì nēhivì yucán, cachí-yà:

—Dohó cachí Dios nùu tutu ìì: “Veheñùhu xi cunduu iin vehe ndé nataca nēhivì vaxi nsidanicuú ñuu càcàn tàhvì-né nùì”, cachí-yà. Doco sàhà mii-nsiá sàni nandua na iin lugar ndé ndoó cuàhà tècuìhnà.

¹⁸Doco dùtù xícusahnú, xì nècuàchì ley xi veheñùhu, iníni stná-nè ñà-ndúá nì cachí-yà. Te vichi yúhí-nèyà, vachi ináhá-nè ndulócò nsiadaa nēhivì sàhà ñà-ndúá dacuahá-yá. Ñàyùcàndúá nì quesaha-né nandúcu-nè nansa cui cahni-néyà.

¹⁹Daaní, na ní cusinsiquin, dandu nì quee-ya ñuu mà mànuhù-yá (ñuu tii Betania).

Nansa nì ìchì dahuun nù-higu mà

²⁰Daaní, dàtnàà inga quivì vaxi tu-ya xì nècuàchì dacuahá-yá, te nì nayàha-ne xì-yá (ndé ífn yutnù mà), te nì xini-nè sàni ìchì dahuun-nù ndè yohò-nú. ²¹Dandu nì nsinuu ini Pedro, te nì cachí-nè xì-yá:

—Cundehè-ní, Maestro, yutnù nì càhàn xì-ní, te nì sadi-ní nùu-xí icu, isàni ìchì-nu!

²²Dandu nì cachi Jesús xì-né: —Xiñuhu cunindisá vaha-nsia Dios. ²³Vàchi palabra seguru nduá cachí xì-nsiá yohó: nsiadaa nēhivì có-íá xì duda, dècuèndè vātùni dandacú stná-nè nùu yucù jaàn ñà-cuxioa, te quècahnua ini mar, te divi ducán ndisa icúmí cuu, nú nihnú ndisa ini-nè cuu nacua nì cachí-nè. ²⁴Ñàyùcàndúá, yùhù cachí xì-nsiá, nsiadaa iñàha nì càcàn tàhvì-nsiá nùu Dios, nú xiníndisá-nsiá ñà-sà-íá ñà-ndúá nì xicàn-nsiá, dandu nihì-nsiáñà. ²⁵Doco dava xichi xicàn tàhvì-nsiá nùu-yá, te xiní ùhì-nsiá iin ñanìtnaha-nsia. Nú ducán nduá, dandu dihna icúmí-nsiá cuicahnú stnahá ini-nsiá, dandu vātùni cuicahnú stná ini Yuandiáhá-nsiá íá ansivi sàhà cuàchi-nsia. ²⁶Vàchi nú có-xicáhnù ini-nsiá sàhà ñanìtnaha-nsia, dandu mà cuicáhnù stná ini mii-yá sàhà cuàchi-nsia.

Nansa nì cachi tè-xídandacú còò derechu xi Jesús quida-ya ñà-ndúá quidá-yá

²⁷Daaní, nì sàà tu-ya xì-né ñuu Jerusalén. Te na xicánú-yá ini veheñùhu cahnú yucán, dandu yucán nì casaà stná dùtù xícusahnú, xì nècuàchì ley xi veheñùhu, xì stná nècuàchì xídandacú nùu ñuu mà, nì tnàtuu-ne nùu-yá, ²⁸cachí-nè:

—Índù nì nihì-ní derechu quida-ní ñà-ndúá quidà-ní? ¿Ana divi nì dandacú nùu-ní ñà-quida-ní ducán?

²⁹Te nì cachí-yà xì-né: —Yùhù cunì stnáì ndàcàtnùhì nùu mii-nsiá, te nú ni nàxícóníhí-nsiá nùu, dandu cachitnùhu stnáì

xì-nsiá ana divi nì dándàcù-xì nùí. ³⁰Cachi-nsià xí' ana divi nì dándàcù-xì nùú Juan (Bautista) ñà-quicka ìi-né nèhivì. ¿A Dios nì cachi xì-né, te ò nèhivì ñuhivì? Naxiconihí-nsiá nùí.

³¹Dandu nècuàchìmà, nì candatnuhu tnahá nsidaa ní míi-nê, cachí-nè:

—Nú ni cachí-ndà Dios nì dándàcù-xì nùú Juan, dandu cachi Jesús xì-ndà ìndù chuun cóni xíníndísá-ndá nècuàchìmà? ³²Te nú ni cachí-ndà divi nèhivì ùún nì cachi xì-né, (dandu ni mà queé víi stná mà).

Ducán nì cacachi nècuàchìmà, vachi yúhí-nè ndíà ndúá cachi nèhivì xì-né, vachi nsidaa nèhivì, quidá-né cuenta iin nècuàchì yuhù nùú Dios nì sanduu Juan. ³³Ñàyùcàndúá, nì cacachi nècuàchìmà xì-yá:

—Cò-cùndàà ini-nsì ana divi nì dándàcù-xì nùú Juan.

Dandu nì cachi Jesús xì-né:

—Ni yùhù, mà cáchì stnáí xì-nsiá ana divi nì dándàcù-xì nùí' ñà-quickè ñà-ndúá quidé.

Ejemplu sàhà medieru malu

12 Daaní, nì quesaha Jesús nacaní-yá xì-né puru ejemplu. Te dohó nì cachi-yà xì-né: —Nì ìa iin lamú, nì dándàcù-xì nùú Juan, dandu cachi Jesús xì-ndà ìndù chuun cóni xíníndísá-ndá nècuàchìmà? ³²Te nú ni cachí-ndà divi nèhivì ùún nì cachi xì-né, (dandu ni mà queé víi stná mà).

Dandu nì cacachi nècuàchìmà, vachi yúhí-nè ndíà ndúá cachi nèhivì xì-né, vachi nsidaa nèhivì, quidá-né cuenta iin nècuàchì yuhù nùú Dios nì sanduu Juan. ³³Ñàyùcàndúá, nì cacachi nècuàchìmà xì-yá:

—Cò-cùndàà ini-nsì ana divi nì dándàcù-xì nùú Juan.

Dandu nì cachi Jesús xì-né:

—Ni yùhù, mà cáchì stnáí xì-nsiá ana divi nì dándàcù-xì nùí' ñà-quickè ñà-ndúá quidé.

mà, dandu nì techuún-né iin peón xi-ne nùhù naquihín chii fruta mà nùú medieru xi-ne. ³Doco na ní sàà peón mà, nì catnii medieru mà-né, nì sahnì cuíí-tené, te nì taxi-ténê, còò ni-ñàhà nihí-né nì násáá. ⁴Daaní, inga tu nì techuún lamú mà inga peón xi-ne, doco divi-nì nì cacani yuu-ténê, ndè nì dàncuèhè-te dìni-né, te nì canàhá-te xi-né. ⁵Daaní, tucutu nì techuún lamú mà inga peón nùú-té. Doco tètà, nì sahnì dahuun-ténê. Dandu cuàhà gá xichi nì techuún lamú mà más gà peón nùú-té. Doco divi ducán-ní nì cuu, vachi dava-ne nì sahnì cuíí-tené, te dava ga-nè nì sahnì dahuun-tè.

⁶Ndé làcà mindaa dèhemani lamú mà ndóo ga. Ñàyùcàndúá último nì techuún stná-nè dèhe-ne cuàhàn, vachi ádi quidañuhu-té dèhe-ne, nì cahan-né. ⁷Doco medieru mà, nì candatnuhu tnahá-te, cachí-te: “Tè-yòhó nduú tè-ìcúmí ndutahvì xì nsidaa ñuhù yohó. Vichi cahni-ndaté chicá vaha, dandu mii-nda nanduu-nda stohà”, nì cachì-te. ⁸Ñàyùcàndúá nì catnii-tè dèhe lamú mà, nì sahnì-ténê, te nì dàcàná-te nsìi ma yàtà corra.

⁹Pues vichi, ìndíà ndúá icúmí lamú mà quida-ne xì medieru mà? Icúmí-nè nùhù-nè yucán, te cahni nsihí-nète, dandu nanducu saa-né inga ana quidachuún ñuhù xì-né.

¹⁰Dandu nì cachi gà-yà xì nèhivì mà:

—A tãñaha ga cahvi-nsia nùú tutu ìi xí Dios ndé cachá' palabra yohó: Nì ìa iin cavà, te nì cahíchì ini albañil-ñà. Doco vichi sàni

sàa mà nì sàcùndua yùù
 vicò esquina vehe. ¹¹Divi
 Stoho-ndà Señor nduú ana nì
 quida ducán. Te ndulócô-ndà
 ñà-ndiaha guá nì quida-ya.
 (Ducán nacánì nùù tutu ìì, nì cachi
 Jesús.)

¹²Daaní, nècuàchì xícusahnú sàhà
 religión ñuu mà, nì cundaà ini-nè
 divi mii-né cáhàn-ya sàhà-xí na ní
 nacani-ya ejemplu mà. Ñàyùcàndúá,
 nì cuni-nè tnii-neyà, te chicadi-nèyà.
 Doco ñà-yúhî-nè nèhivì cuáhà
 yucán, ñàyùcàndúá, nì nacoó-neyà,
 cuàhàn-nè.

**Nansa nì cachi Jesús sàhà
 renta xì ñuu-ndà**

¹³Dandu nì techuún-né iin ùì
 nècuàchì fariseu quixi xì iin ùì
 nècuàchì partidu xì rey Herodes,
 cunì-nè dadaná-néyà na cáhàn-ya.
¹⁴Ñàyùcàndúá, nì tnàtuu-ne nùù-yá,
 cachì-nè xì-yá:

—Maestro, ináhá-nsì mii-ní, ana
 ndàà cuisì inì-xì nduu-ní. Có-quihín
 casu-ní nansa cachì nèhivì, nì
 có-yúhî stná-ní ni-iin nèhivì, vàchi
 chináhá víi-ní ñà-ndúù ichì váha
 Dios. Cachì-ní xì-nsí: ¿A vátùni
 sáha Dios lugar ñà-chiyàhvi-nda
 renta nùù rey cahnú César, á cóó?
 ¿A ndiá icà-ndà chiyàhvi-nda, á
 cóó?

¹⁵Doco Jesús, sàni cundaà ini-ya
 có-xìcàn tnùhù sahnú ndisa-ne
 nùù-yá; ñàyùcàndúá, nì cachi-ya:

—¿Índù chuun cunì-nsià
 quida-nsia maña nùf? Cunihì-nsia
 iin dihùn quixi, cundehîa nansa íá`.

¹⁶Dandu na ní quesaa dihùn plata
 mà, nì indehè-yáñà, te nì cachi-ya
 xì-né:

—¿Bueno, ana dínùù-xí, te ana
 dìquívì-xì itúù icà dihùn yohó?

Te nì cachi-nè:

—Divi rey cahnú César.

¹⁷Dandu nì cachi-ya xì-né:

—Nú ducán nduá, dandu
 nacuaàha-nsia César ñà-ndúá
 icúmí-nsià cuàha-nsiàte, te cuàha
 stná-nsià Dios ñà-ndúá ndiá icà-nsià
 cuàha-nsiayà —nì cachi-ya.

Dandu nèhivì inínì, nì ndulocó-nè
 ñà-nchìchí guá nì naxiconihí-ya nùù
 nècuàchimà.

**Nansa nì cachi Jesús íá
 nansa natiacu-ndà**

¹⁸Dandu nì catnàtuu itnii
 nècuàchì saduceu nùù-yá nì
 cáhàn-nè xì-yá. Nècuàchì yucán,
 có-xiníndísâ-né icúmí natiacu nsii.
 Ñàyùcàndúá, dohó nì cachi-nè
 xì-yá:

¹⁹—Maestro, ñà-yòhó nduá nì tiaa
 Moisés quida-nda: “Nú sàni xihì
 iin tiàa, te còò déhe-ne nì ndóo xì
 ñahàdihí-nè, dandu icúmí ñani nsii
 ma nandàhà-né xì ñahà mà, áma
 cóó iin dèhe-ne; dandu quida-nda
 cuenta na ian dèhe nsii-ma cunduu
 mée mà”. ²⁰Cunaha-ní, nì sandoo
 ùsà ñàní. Te nècuàchì chicá sahnú,
 nì nandàhà-né xì iin nècuàchì ñahà,
 doco nì xihì-nè, te còò déhe-ne.

²¹Dandu ñani-nè chicá nchícùn gà,
 nì nandàhà stná-nè xì ñahà cuaán
 ma, doco nì xihì stná nècuàchì úi
 mà, te còò stná dèhe-ne. Te divi
 ducán nì cuu stná xì nècuàchì úni.

²²Dècuèndè nì sàa nsì-úsà-nè nì
 nandàhà iin iin-ne xì ñahà mà, (te
 iin iin-ne nì xihì-nè), doco còò ni-iin
 dèhe-ne nì ía (xì ñahà mà). Daaní,
 último nì xihì stná nècuàchimà.

²³Ñàyùcàndùá, na sáà quivì (cachí-nsiá) natiacu nsii, ¿índù tiàa ma nacuaa xi nècuàchì ñahà mà? vèchi antes nsi-úsà-nè nìsa là xi-ñá —nì cachi-nè.

²⁴Dandu nì cachi Jesús xi-né:

—Còò, có-càchì viì-nsiá, vèchi có-cùndáà inì-nsia nansa cachí tutu ì xí Dios, ni có-cùndáà stná inì-nsia ñà-càhnù-guá poder xi-ya. ²⁵Cunaha-nsiá, na sáà quivì natiacu nèhivì, mà nándàhà gá-nè, vèchi nahi ángel ndoó ansivi icúmí-nè nanduu-ne. ²⁶Te vichi cuàhìn càhìn xi-nsiá sàhà nansa iá ñà-natiacu nsii. Ádi sáni cahvi-nsia nùu tutu nì tìaa Moisés ndé cachá` sàhà yutnù tii (xíxìn), te iá Dios mahì-nú, te nì cachi-yà xì Moisés: “Yùhù nduí Dios càhvì nsi-Abraham, xì nsi-Isaac, xì nsi-Jacob”, cachí-yà. ²⁷(Ñàyùcàndùá, itiácú ì nècuàchì sàhana ma), vèchi nècuàchì ní xihì dahuun ndisa, mà cúí cahvi-né Dios, cuisì nèhivì itiácú càhvì xì-yá. Ñàyùcàndùá, ni-iyuhu có-lá viì ñà-ndùá cachí mii-nsiá —nì cachi Jesús.

Nansa nì cachi Jesús índù ley xi Dios chicá ndiaá

²⁸Daaní, iin nècuàchì ley xi veheñuhu, nì inini-ne nansa nì ndatnuhu stnahá-né, te nì cundaa ini-nè yáha ga nì naxiconihí víi Jesús nùu nècuàchì yucán. Ñàyùcàndùá, chicá nì ntàtuu-ne, te nì ndàcàtnùhù-né nùu-yá, cachí-nè: —Nùu nsidaa ñà-ndùá nì dandàcú Dios, ¿índù ñà-chicá ndiaá?

²⁹Dandu nì cachi-yà xi-né:

—Ñà-dàndàcú Dios chicá ndiaá nduá yohó: “Cunini vaha-nsia,

nèhivì Israel, vèchi Stoho-ndá Dios, imindaa-yá. ³⁰Te icúmí-ndá cuu ini-ndá sàhà-yá xì nsidanicuú anima-ndá, xì nsidanicuú voluntad xi-nda, xì nsidanicuú sàxinítnùnì-ndá, te nsidanicuú stná valor xi-nda”. Ñà-jaàn nduá dandacú Dios chicá ndiaá chivàha nèhivì. ³¹Daaní, nacua cachí ley primeru mà, ducán cachí stná ley ùi dandàcú-yá: “Nacua cuú ini-ndá sàhà mii-nda, ducán icúmí stná-ndá cuu ini-ndá sàhà ñanìtnaha-nda”. Còò cá ñà-nì dandàcú Dios chicá ndiaá nùu ùi ñà-jaàn.

³²Dandu nì cachi nècuàchì ley xi veheñuhu ma:

—Cachí vaha ndisa-ní, maestro; ñà-ndáà nduá, vèchi imindaa Dios iá, còò cá ana nduú Dios, cuisì mii-yá. ³³Te icúmí-ndá cuu ini-ndá sàhà-yá xì nsidanicuú anima-ndá, xì nsidanicuú sàxinítnùnì-ndá, xì nsidaa voluntad xi-nda, xì nsidaa stná valor xi-nda; te icúmí stná-ndá cuu ini-ndá sàhà ñanìtnaha-nda nacua cuú ini-ndá sàhà mii-nda. Vèchi ñà-jaàn chicá ndiaá nùu nsidanicuú promesa cuàha-ndayá, a sea nduá iin quisi coco nùu-yá; te ò ndéni promesa nì cúí —nì cachi-nè.

³⁴Dandu Jesús, nì xini-yà nì naxiconihí víi nècuàchì mà nùu-yá; ñàyùcàndùá nì cachi-yà xi-né:

—Làcà iyuhu-ni cumàni, te sàà-ní cunduu-ní iin nèhivì ñuhivì ì xí Dios.

Daaní, (na ní nsihì nì cachi-yà ñà-jaàn), dandu ni-iin nèhivì, cóni sáha ndee gá ini-nè dadavátnáhâ-né xi-yá.

Ana divi nduú yohòtèhè Cristu

³⁵Daaní, iin quivì iá-yà veheñuhu cahnú, dacuahá-yá nèhivì, te nì cachi-yà xi-né:

—Cachí nècuàchì ley xi veheñùhu: “Descendencia xi xii-ndà David nduú Cristu”. Ducán cachí nècuàchì mà, doco índüví cuní cachàmà? ³⁶Vàchi divi xii-ndà David nì tiaa stná-nè sàhà Cristu tìxi poder xi Espíritu ìì xí Dios, te dohó nì cachi-nè:

Nì càhàn Yua-nda Dios xì Stohì (divi Cristu), nì cachi-yà: “Yohó coo-ní ladu cuàhì ndè cachi sàà cundeí nùù nsidaa tè-xiní ùhì xì-ní, dandu cusahnú fuerte-ní nùù-né”, nì cachi Dios.

³⁷Cundehè-nsiá, nì cachi David ñà-Stoho-nè nduú Cristu. Doco nú ducán nduú-yá, dandu índü modo cui cunduu stná-yà iin descendencia xi-ne? (Doco ñà-ndáa nduá) —nì cachi Jesús.

Te nsidaa nèhivì cuáhà yucán, cudî ini-nè xì ñà-nduá cachí-yà.

Ñà-nduá nì cachi Jesús sàhà nècuàchì ley xi veheñùhu ñà-có-quidá-né cumplir, cachí-yà

³⁸Dandu nì dàcuahá gá-yà nèhivì, cachí-yà:

—Còtó quida-nsia na xíquida nècuàchì ley xi veheñùhu. Vàchi ñà-diì xí-né nduá cacanu-ne cundixi-ne sìcoto quihín vico, te casàhú tnñùhu nsidaa nèhivì xì-né yàhvi. ³⁹Te na sàhàn-nè veheñùhu, ò ndoó-né iin vicò, dandu nandúcú-né lugar ndé chicá ndiaha cundoo-ne. ⁴⁰Te tùha stná-nè (tnii diqui-né ley, te) xidándiáá stná-nè vehe nècuàchì nì xihì ìì-xí, dandu después sácuita-ne nacuatú cuáhà-né na ian ndisa guá vaha-ne. Sàháyùcandúá, iin castigo chicá

fuerte icúmí-né nìhì-né —nì cachi Jesús.

Nansa nì nacuni Jesús cuáhà gá ndiaá promesa tii nì sàhà ñahàcuàán ndahví

⁴¹Iin xichi iá-yà veheñùhu cahnú yatni ndé itá alcancia xi Dios, te indéhe-yà nèhivì daquée-ne dìhùn ini alcancia mà. Tècuicà, cuáhà gá dìhùn nì dàquée-tè. ⁴²Dandu nì quixi stná iin nècuàchì ñahà ndahví nì xihì ìì-xí; te nì dàquée-ne ùì dìhùn cuàtì ndiaá nahi ùxin centavu. ⁴³Ñàyùcandúá, nì cana Jesús nècuàchì dacuahá-yà nataca-nè nùù-yá, te nì cachi-yà xì-né:

—Cunaha-nsiá, chicá más nduá nì sàhà nècuàchì viuda ndahví yohó nùù ñà-nì sàhà nsidaa gá nèhivì yucán. ⁴⁴Vàchi nsidaa gá-nè, cuiisì ñà-cùyódo nùù-né nduá nì sàhà-ne. Doco nècuàchì ñahà yohó, mate ndahví dahuun-ne, doco nì sàhà-ne nsidanicuú dìhùn sàhà ñà-cuiin-ne ñà-cutiacu-nè.

Ñà-nduá nì cachitnùhu Jesús cuu xi veheñùhu cahnú iá ñuu Jerusalén tiempo xi-ya

13 Daaní, na ní quee-ya veheñùhu cahnú, dandu nì cachi iin nècuàchì dacuahá-yà xì-yá: —Cundehè-ní, Maestro. iNa vico guá iá yùù nahnú nì cuàhà veheñùhu yohó, te na cuaha guá ndáa stná vehe yohó!

²Doco nì naxiconihí Jesús nùù-né: —¿A xiní-nsià vehe nahnú yohó? Cunaha-nsiá, vaxi iin quivì, dandu nì mà códotnahá gá ni-iin yùù yohó, vaxi icúmí caà nsihá quida nèhivì.

Ñà-ndùá icúmí cuu ñà-cundaà ini-ndà sà-itúú xìnu tiempu yohó

³Daaní, cuàhàn cuaán-yá xì-né nèdè yucù Olivo iá frente veheñùhu cahnú, te yucán nì sàcòo-ya. Te na ndoó-né xì-yá yucán, dandu nì càhàn ùni-nè xì-yá, divi Pedro, xì Jacobo, xì Juan, nì ndàcàtnùhù-né nùù-yá, cachí-nè:

⁴—Cachí-ní xì-nsí índù quivì cuu nsidaa ñà-nì cachí-ní jaàn. ¿Índù milagru coo ñà-cundaà ini-nsí ñà-sà-itúú quivì cuu nsidaájàn?

⁵Dandu nì cachí-yá xì-né:

—Cuidadu cundoo-nsia ñà-màsà dándáhví ni-iin nèhivì mii-nsiá.

⁶Vàchi cuàhà ana icúmí quixi danani úun-né nduú-né yùhù, te cachi iin iin-ne xì nèhivì ñà-Cristu nduú-né. Te sàhájàn cuàhà nèhivì nihì-né dandahví-nè.

⁷Doco mii-nsiá, na cunitnùhu-nsia iá cuàhà guerra yoho te yucán, màsà yúhí-nsiá, vachi fuerza icúmí coo ducán. Doco tàñáha ga xìnu tiempu yohó nduájàn, iá gà ñà-vàxi cuu.

⁸Daaní, ñuu xì ñuu, icúmíá nàà stnahá. Vachi cuàhà rey, icúmí-tè dandacú-te coo guerra xì inga ñuu. Te icúmí tnaa stná yoho te yucán ñuhiví, te coo stná tnama. Doco ñà-làcà cuàhàn quesaha tñundoho cundumà.

⁹Doco mii-nsiá, cundoo tùha-nsia, vachi icúmí nèhivì tñii-ne mii-nsiá cundaca-nensià cùhùn nùù tè-xícusahnú. Te icúmí-nsiá ñàhni cuií-nsià ini veheñùhu. Te sàhà-ñá càhvì-nsiá yùhù, ñàyùcàndùá, icúmí-né datnátuu stná-nè mii-nsiá nùù gobernador xì nùù rey

(ñà-càhàn tñùhù-né dìquì-nsiá).

Dandu ñà-jaàn cunduu tiempu vaha cachi vate-nsiá ñà-ndùá xiníndísâ-nsiá cunini-temà. ¹⁰Te dècuèndè inicutu ñuhivì icúmí cuitià stná razón ndiaha xí Dios, dandu después xìnu (tiempu yohó).

¹¹Doco icúmí nèhivì canicuàchi-ne sàhà-nsiá, te cundaca-nensià cùhùn nùù tè-xícusahnú. Doco màsà nácání ini-nsià ni-iyuhu índù palabra naxiconihí-nsiá nùù-té. Còo, cuisì nacua dachítnùnì ini Dios mii-nsiá hora yucán, divi cachí-nsià xì-té. Vachi màdì mii-nsiá cunduu ana càhàn; còo, divi Espíritu Ìì xì Dios icúmí dacàhàn xì-nsiá.

¹²Doco dava nèhivì, dècuèndè ñani-nè icúmí-nè cahin-nè nùù autoridad ñà-cui nècuàchìmà. Te dava stná-nè, dècuèndè dèhe-ne cahin stná-nè ñà-cuià. Te dava stná-nè, dècuèndè yuadíhí-nè cuni ùhì-nè, te canicuàchi stnahá-nè ñà-cui-nè. ¹³Te mii-nsiá, sàhà yùhù icúmí nsidaa nèhivì cuni ùhì-nènsià. Doco nú iin-ni cunihnu vaha inì-nsia dècuèndè sàà xìnu tiempu, dandu càcu-nsia nùù Dios.

¹⁴Sànaha nì cachitnùhu Daniel iin palabra xí Dios sàhà nansa icúmí coo iin figura dana có-xiñùhù dahuun-ya. Cunaha-nsiá, quivì cuni-nsià sàni sàcuiìn figura mà iin xaan ndé còo permisú cuian, (dandu seña cundua). Te vichi xiñuhu cundaà ini nsidaa ana càhvì-xì tutu yohó. Pues na sàá quivì yucán, dandu ni cunúdhé nsidaa nèhivì ndoó ladu Judea yohó cùhùn-nè yucù. ¹⁵Te nú dìnivèhé ndoó-né (quetátú-nè), dandu (yàchì nì nuú-né cunudèhé stná-nè),

doco màsà nánshivi ga-nè vehe nsiquihin-ne ñà-ndùá icúmí-nê. ¹⁶Te nú ndoó-né nùù itú, dandu màsà nándúcú-né ni cotón-nè. ¹⁷Te indahví nècuàchì ñahà cuhí cuàhàn tùinuù mèè-xi quivì yucán! Te indahví stná nècuàchì icúmí xí mèè chichì! ¹⁸Te càcàn tàhvi stná-nsià nùù Dios ñà-màsà cúvixin na sàà tiempu cunudèhé-nsià mà. ¹⁹Vàchi yáha ga icúmí nèhivì ndoho-ne quivì yucán. Còò cá tnùndoho chicá cahnú ni ía ndè quivì ni cuyucun ñuhivì xì ndé quivì coamà. Ni quivì después, mà sàà gà coo tnùndoho ndudava xán. ²⁰Te nú màsà cundéhe ndahví Dios, dacúxíó yàchì-yà tnùndoho ma, dandu ndùtù nshí nèhivì ñuhivì ni cùí. Doco sàhà nèhivì sàni nacàxin-ya, ñàyùcàndùá sàni chitnùnì ini-yà ñà-chicá yàchì dacúxíó-yà tnùndoho.

²¹Quivì yucán màsà cúníndísà-nsiá yuhù nèhivì cachì xì-nsiá: “Cundehè-nsiá, yohó ía ana nduú Cristu”, te ò: “Yucán ía-yà”. ²²Vàchi icúmí quixi cuàhà tètñuhù, te iin iin-tè cachì-te ñà-divi Cristu nduú-te. Te icúmí quixi cuàhà stná ana danani úún càhàn cuenta xi Dios. Ndè quida stná-te cuàhà milagru sàhà-ñá ndulocó nèhivì, áma níhì stná-te dandahví-te nèhivì ni nacàxin-ya cahan-té, doco mà cùí. ²³Ñàyùcàndùá, mii-nsiá, cundoo tùha-nsia, vachi sàni cachitnùhi xì-nsiá nsidaa ñà-ndùá icúmí cuu.

**Nansa icúmí cuu quivì
naxicocufìn Jesús**

²⁴Nú sàni yàha tiempu tnùndoho quivì yucán, dandu mà cúnchíí gá

ni orá ni yoo. ²⁵Te sìnsivì itándiáá ansivi, icúmí-sí còyo nihni-sì nùù ñuhivì. Te sìtnùù nahnú, icúmí stná-si ndacùchí ndee-sí. ²⁶Dandu natùì yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhivì, cundehè nèhivì ñuhivì yùhù sàmànui mahì vico xì poder cahnú xí. Te ndiaha gá coo inicutu ndé mànuì. ²⁷Dandu luegu icúmí techuín ángel xi cùhùn-nè inicutu ñuhivì ñà-danátácá-nè ana nduú nèhivì sàni nacàxin, mate ndoó-né iin xaan ndé vihi gá xica ñuhivì xì ansivi, doco icúmí-nê nataca-nè quixi-ne quida ángel xi.

²⁸Vichi cuàhìn nacani xì-nsiá iin ejemplu sàhà nù-higu sàhà ñà-cundaà inì-nsia iñàha. Nú sàni ndunsidi-nú ni quesaha naná ditù yuté-nu, dandu ñà-yucán cundáà ini-ndà sà-ítúú tiempu ihni. ²⁹Pues ducání stná xì mii-nsiá; quivì cuni-nsiá cuú ñà-ndùá sàni cachì xì-nsiá, dandu vètùnì cundaà stná inì-nsia ñà-sàni cuyatni tiempu naxicocufìn nduá; sà-ítúú nihni. ³⁰Te mà sàà cui nsihi nèhivì itiácu vichi dècuèndè cachì sàni cuu ndisa nsidaa ñà-ndùá sàni cachì xì-nsiá vichi. ³¹Cunaha-nsiá, icúmí sàà ansivi xì ñuhivì ndañuhá, doco palabra xi, còò, mà nunca sàà ndañuhá.

³²Doco ni quivì, te ni hora naxicocufìn, ni-iin nèhivì có-ináhá-nê, ni ángel ndoó ansivi, có-ináhá stná-nè. Ni stná yùhù ana nduú Dèhemanì Dios, có-ináhá stnâ; cuisì Yuamáni nduú ana ináhá.

³³Ñàyùcàndùá, cundoo tùha-nsia, te cunihnu vaha ini-nsiá, vachi có-ináhá-nsiá índu hora divi cuu

nsidaájàn. ³⁴Ducán iá na ian quidá iin lamú na cuyúcún-nè cùhùn xicà-né, dandacú-né nùu mozo xi-ne sàhà biene xi-ne. Iin iin mozo mà, nihí-te chuun quida-tè. Te mozo ndiaá yehè, ndacú nùu stná-te ñà-cundiaa tùha-tè yucán. ³⁵Pues divi ducán stná mii-nsiá, xiñuhu cundoo tùha-nsia, vèchi có-ínahá-nsiá índù hora divi naxicocuín yùhù ana nduú Lamú xi-nsia, sea cuñaà, ò dava ñùu, ò sinduhá cundua, te ò naha. ³⁶Vèchi nanáá icúmí naxicocuín, ñàyùcàndùá còtó (nandòdó-nsiá ñà-jaàn), te na ian quídì-nsiá cundua. ³⁷Ñàyùcàndùá, yùhù cachí` xì-nsiá nacua cachí` xì nsidaa nèhivì xí, ni cúndóó tùha-nsia —nì cachi Jesús.

Nansa nì ndatnuhu tnahá nèhivì ñà-nàndúcú-nè nansa tniì-ne Jesús

14 Daaní, cumáni gá ùì quìvì cunduu vicò pascua xì stná vicò xixí-né pan có-ndùtáchí. Te dùtù xícusahnú, xì nècuàchì ley xì veheñuhu, nì nanducu-né nansa tniì dèhé-nè Jesús ñà-cui-yà. ²Doco nì cachi-nè:

—Còò, màdì mahì vicò (quida-nda ducán), vèchi te nú còò, vihini nacuidà nèhivì.

Nansa nì sòdò iin nècuàchì ñahà ndutè tñàmì itnu dìni Jesús

³Iá-yà vehe iin nècuàchì ñuu Betania nani Simón, iin nèhivì nì sandoho cuèhè lepra antes. Te iá-yà xixí-yá, te yucán nì sàà stná iin nècuàchì ñahà, nihí-né iin quidi iá dùcùn-xí. Yùu nì cuyucàn mà, te ñuhá ndutè tñàmì finu nani nardo;

te ndiaá sàstnùhù-té. Dandu nì sàhnù nècuàchì mà dùcùn quidi ma nì sòdò-nète itnu dìni-yá. ⁴Doco dava nècuàchì xixí yucán, nì cuduchi gá ini-nè, cachí-nè iin-ne xì inga-nè:

—Índù chuun nì sate uun-ne ndutè jaàn, te ndiaá guá-te? ⁵Chicá vaha dicò-néte ni cuí, te mà úhì quee iin ùnì cientu dihùn plata dasàn-ndà nùu nècuàchì ndahví.

Ducán cachí-nè, cánahá-nè xì nècuàchì mà.

⁶Doco nì cachi Jesús xì nèhivì mà:

—Nacoo-nsia nècuàchì jaàn. Índù chuun cánahá-nsiá xì-né? Vèchi iin ñà-vaha nduá sàni quida-ne xí. ⁷Vèchi nècuàchì ndahví, nicanicuahàn ndoó-né xì-nsiá, te mà úhì chindee-nsiánè ní cahan-nsiá. Doco yùhù, còò, sacù-nì quìvì ié` xì-nsiá. ⁸Ñàyùcàndùá, nècuàchì ñahà yohó, ñà-ndùá sàà-nè quida-ne, divi nduá sàni quida-ne sàhí, na ian sàni quidatatna-né cuerpu xi sàhà-ñá cundùxan, ducán nduá. ⁹Te yùhù cachítñùhì xì-nsiá, nsidanicuú ñuu ndé sàà razón ndiaha xí Dios inicitu ñuhiví, yucán icúmí sàà stná palabra sàhà ñà-vaha nì quida nècuàchì ñahà yohó, te ducán mà nunca sàà nèhivì nandòdó-né nècuàchì mà.

Nansa nì saquin Judas compromisu cahin-nè Jesús nùu nècuàchì xidandacú

¹⁰Nùu ùxìn ùì compañeru Jesús, iin-ne nani Judas Iscariote. Nècuàchì yohó, nì sàhàn-nè nùu dùtù xícusahnú, nì ndatnuhu-né xì

nècuàchì mà ñà-cahin-nèyà. ¹¹Te nì cacudì ini nècuàchì mà na ní cundaà ini-nè. Te nì saquin-nè compromisu chiyàhvi-ne. Ñàyùcàndùá, nì quesaha Judas mà nandúcú-nè índù modo dayáha-neyà ndahà nècuàchì yucán.

**Nansa nì cutnahá Jesús xì
compañeru-yà nì xixi-ya Cena ì**

¹²Daaní, nì sàà tu quìvì primeru xi vicò xixí-né pan có-ndútáchí. Te quìvì yucán xíhì stná lelù nduú promesa siempre sáha-ne vicò pascua mà. Ñàyùcàndùá, nì cachi nècuàchì dacuahá-yá xì-yá:

—¿Índù divi cuní-ní cùhùn-nsì quidayucun-nsì ñà-cuxi-ní comida vicò pascua?

¹³Dandu nì dàndàcú-yá nù ùi compañeru-yà, cachí-yà:

—Cuahán-nsià ini ñuu. Te yucán icúmí-nsià ndacùhun tnahá-nsiá xì iin tiàa idádocò xì iin yoo tècuí. Nècuàchì yucán cunchicùn-nsià cùhùn. ¹⁴Te divi vehe ndé quihvi-ne, yucán càhàn-nsià xì nècuàchì òvèhé-xímá, cachi-nsià xì-né ñà-dòhó cachí maestru: ¿Índù iá quartu cahnú ndé cuxi-ya comida pascua xì nècuàchì dacuahá-yá?

¹⁵Dandu icúmí nècuàchì mà dacuní-nè mii-nsiá índù iá iin vehe cahnú pisu diquì-xí ndé sà-lá nsidaa ñà-nduá xíñuhu. Yucán quidayucun-nsià ñà-cudiní-nda.

¹⁶Dandu nì quihin ùi nècuàchì mà ichì cuahàn-nè. Te nì sàà-nè ini ñuu mà, te nacua nì cachi-yà, ducán ndisa nì cuu. Ñàyùcàndùá divi yucán nì quidayucun-nè comida pascua.

¹⁷Daaní, na ní cuñaà, dandu nì sàà stná-yà xì nsì-úxin ùi nècuàchì

dacuahá-yá. ¹⁸Te na ndoó-né xixí-né, dandu nì cachi-yà xì-né:

—Cunaha-nsiá, iá iin-nsia cuahàn cahin xí. Te yohó iá-nè xixí-né xì-ndà.

¹⁹Dandu nì nàcùndoo nsidaa nècuàchì mà tnùnsì ini, te nì cachi iin iin-ne xì-yá:

—¿A víhínì yùhù?

—¿Te ò yùhù? —cachí inga-nè.

²⁰Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Nù ùnsì-úxin ùi-nsià, iin-nsia cuahàn cahin xí, mate iin-ni xixí-né xì-ndà, te tavá stná-nè pan nù cazuela yohó. ²¹Ñà-ndàà nduá, icúmí cuu ndisa ñà-nduá nì cachitnùhu nù tutu ì ñà-ìcúmí cui yùhù ana nduu Tnaha Nèhivì Ñuhivì. Doco tiàa cuahàn cahin xí, indahví-nè! Chicá vaha màsà túinuù-né ñuhivì nì cùí —nì cachi-yà.

²²Na meru xixí nsidaa-né, nì tnii-ya iin pan, te nì naquimanì-yá Dios sàhà-ñá, te nì dàcuàchí-yáñá, nì dasàn-yá nù nècuàchì dacuahá-yá mà, cachí-yà:

—Tnii iin iin-nsia pan yohó, vèchi nahi iquicúñù yùhù nduá.

²³Dandu nì tnii stná-yà pocillu,

nì naquimanì stná-yá Dios sàhà ñà-ñùhù, te nì sàha-ya nì caxihi nsidaa-né. ²⁴Dandu nì cachi-yà: —Ndutè sì-uva yohó, nahi ní nduú-te, vèchi divi sàhà ní icúmí nacoì iin ichì sàà cunchicùn nèhivì nú sàni xitià-ñà sàhà cuahà-nè.

²⁵Doco cunaha-nsiá, mà cóhó gué ndutè sì-uva yohó dècuèndè cachi sàà nacoho saa túi-te quìvì sàà cusahnú Dios inicutu ñuhivì yohó.

**Nansa nì cachi Jesús xì Pedro
ñà-ináhá-yá icúmí-nè nacuaà-néyà**

²⁶Daaní, nì xito nsidaa-né alabanza, te nì quee-ne cuahàn-nè

xì-yá ndè yucù Olivo. ²⁷Dandu ni cachi-yà xì-né:

—Ñuú vichi icúmí nsidaa-nsiá nacoo nihni-nsia yùhù, vàchi ducán cachí tutu ì: “Cuàhìn dacúxióé pastor, dandu icúmí riì cuitià nihni-sì”, cachá. ²⁸Doco nú sàni natiacuì, dandu icúmí codòni nùù-nsiá cùhùn ndè ladu Galilea.

²⁹Dandu ni cachi Pedro xì-yá:

—Mate ni sàa nsidaa nèhivì nacoo nihni-ne mii-ní, doco yùhù, còò, mà nunca.

³⁰Dandu ni cachi-yà xì-né:

—Cunaha-ní, divi ñuú vichi icúmí-ní nacuaà-ní yùhù. Tàñáha ga coto lehe ùi xichi sinduhá, te sàni nacuaà-ní yùhù ùni xichi.

³¹Doco Pedro, yáha ga ndee ní càhàn-nè, cachí-nè:

—Còò. Mate ni cahní-nèndó, doco mà nunca sàì nacuaì' mii-ní —ni cachi-nè.

Te divi ducání ni cachi gà stná nsidaa nècuàchì dacuahá-yà mà.

Nansa ni sàhàn Jesús huertu nani Getsemaní, te ni xicàn tàhvi-yá nùù Yuamáni-yá

³²Dandu ni sàa-yà xì-né iin xaan nani Getsemaní. Te ni cachi-yà xì-né:

—Mii-nsiá, yohó ndòò-nsia. Te yùhù, cùhìn chicá nùù-xí càcàn tàhví nùù Dios.

³³Dandu ni saca-yà Pedro xì Jacobo xì Juan, cuàhàn-yà xì-né. Te ni sàcòò-ya na ian yúhí-yà, te ni quesaha-yá yáha ga nacání cuáhà ini-yà. ³⁴Te ni cachi-yà xì-né:

—Yáha ga ié' tñúnsí ini, na ian cuníà cahni dahuan yùhù. Ñàyùcàndúá, yohó ni ndóò-nsia, te cunchito tùha-nsia.

³⁵Dandu cuàhàn-yà chicá nùù-xí, te ni sàcùnduhù ndèé-yá ni xicàn tàhvi-yá nùù Dios, áma cui cuxio tñùndoho icúmí-yá yàha-ya. ³⁶Te dohó ni cachi-yà:

—Yuamáni', nsidaa iñáha vátùni quida-ní. Ñàyùcàndúá, xicàn tàhvi nùù-ní áma cúxió tñùndoho icúmí yàhi, vàchi na iin (ñà-úá ñuhú iin) taza nduá nùí, te ùhì cohià. Doco màdì ñà-ndúá cumí yùhù ni cúndúá, cuisì ñà-ndúá cuní mii-ní.

³⁷Dandu vaxi tu-ya ndé ni ndòò nècuàchì dacuahá-yá, te ni xini-yá xíquidì-nè. Ñàyùcàndúá, ni cachi-yà xì Pedro:

—Simón, ìndù chuun quídi-ní? ¿Áma cui cunchito-ní ducán iin hora ní?

³⁸Cundoo tùha-nsia, te càcàn tàhvi-nsiá nùù Dios sàhá màsà dándáhví ñà-malu mii-nsiá, vàchi mate iá voluntad xi-nsia, doco iyuhu gá valor icúmí cuerpu-nsiá ñà-quadandee ìni-nsia.

³⁹Dandu ni sàhàn-yà inga xichi, te divi ducán-ní ni cachi tu-ya xì Yua-yá Dios. ⁴⁰Dandu vaxi tu-ya, te ni xini-yà tucutu quídi-nè, vàchi sádi vahná-nè. Ni có-nànìhì tñuní ini-nè nansa naxiconihí-né nùù-yá.

⁴¹Dandu tucu tu ni sàhàn-yà ñà-úni, te ni nsiaa tu-ya nùù-né, cachí-yà:

—Cùdù cuéyàà-nsiá, te quetatu-nsiá vichi, vàchi sà-íá, sàni sàà hora xi yùhù ana nduú Tnaha Nèhivì Ñuhiví, divi hora icúmí yàhi ndahà nèhivì cuáchi.

⁴²Ndacuítà-nsia, cùhùn-ndà, vàchi sà-ítúú quesaa ana ni cahin xí'.

Nansa ni tñii nèhivì Jesús, te ni suhni-nèyà

⁴³Daaní, na cáhàn ì-yá xi nècuàchì mà, dandu ni quesaa Judas, divi iin nècuàchì nùù ùxìn ùi nècuàchì dacuahá-yá. Te ndacá stná-nè cuáhà gá

tiàa xínihi xi espada xi garroti. Cuenta xi dùtù xícusahnú vaxi-tè, xi cuenta xi stná nècuàchì ley xi veheñuhu, xi stná nècuàchì xídandacú nùù ñuu mà. ⁴⁴Te sàni ndatnuhu Judas xi nsidaa tiàa xícutnahá xi-né ñà-coo iin seña ana tniitè. Divi ana chítù-nè cunduu meru ana tniì cùhùn presu.

⁴⁵Dandu na sàni quesaa-nè, dandu vichi vichi ni tnàtuu-ne nùù Jesús, cachí-nè:

—iMaestro, maestro!

Dandu ni chítù-nè nùù-yá.

⁴⁶Dandu compañeru-nèmà, ni tniitè Jesús, ni ndòo-ya ndahà-té. ⁴⁷Doco iin nèhivì xí-yá, ni tavà-né espada xi-ne, ni cani-ne iin tiàa quidáchúùn nùù dùtù cusáhnû, ni sahnde-nè iin tùtnù-té. ⁴⁸Dandu ni cachi-yá xi nsidaa nèhivì cuàhà mà: —A ducán nduú modo tnií-nsiá yùhù, vaxi-nsia nihí-nsiá espada xi garroti ñà-tniitè-nsia yùhù, na ian təcuihnà nduí, ⁴⁹mate nsiquivì nìsa ìe xi-nsiá veheñuhu cahnú dacuahí nèhivì, doco cóni tnií-nsiá yùhù. Doco cunaha-nsiá, dohó quidá-nsiá xí vichi sàhà-ñá cuu ndisa ñà-ndùá cachí nùù tutu ì —ni cachi Jesús.

⁵⁰Dandu ni nacoo nihni nsidaa nècuàchì dacuahá-yá mii-yá, ni xinudèhé-nè.

Iin tèchii ni xinudèhé stná

⁵¹Daaní, nchícùn stná iin tèchii ndixi-xi iin dahmà. Te ni tniì stná-te. ⁵²Doco ni ndòo sìcoto xi-tè, te ni xinu-tè cuàhàn-te iá chaa-té.

Ñà-ndùá ni cachi Jesús na ní sàà-yà nùù Junta Cahnú

⁵³Daaní, ndacá tiàa ma-yá ni sàà dècuèndè ndé iá dùtù chicá

cusáhnû. Te yucán sàni nataca nsidaa gá dùtù xícusahnú, xi stná nècuàchì sahnú xídandacú nùù ñuu mà, xi stná nècuàchì ley xi veheñuhu. ⁵⁴Te Pedro, nchícùn xicà ní-né mii-yá cuàhàn-nè. Te ni yàha stná-nè patiu xi vehe dùtù cusáhnúmá, te ni sàcòo stná-nè xi policia ndoó nadàà nùù ñuhu.

⁵⁵Daaní, dùtù xícusahnú, xi nsidaa Junta Càhnùmà, ni nducu-né ana daquéè cuàchì dìquì Jesús, (te cundua iin cuàchì pesadu) sàhà-ñá cui-yá. Doco còo iin ni túi càhàn ducán. ⁵⁶Vàchi cuàhà tètñùhù ni càhàn tñùhù dìquì-yá, doco cóni ndúdává ñà-ndùá ni cachi iin iin-tè. ⁵⁷Vàchi dava-tè, ni ndacuita-tè ni càhàn tñùhù-té dìquì-yá, cachí-te:

⁵⁸—Nècuàchì yohó, ni inini-nsi ni cachi-nè cuàhàn-nè dacaá-né veheñuhu ni quidavàha nèhivì (ñuu-ndà). Dandu tixi ùni quivì cuàhàn-nè quidavàha saa-né inga-ñá, doco màdì xi ndahà nèhivì cuyucàn, cachí-nè —ni cachi tètñùhù mà.

⁵⁹Doco ni ñà-jaàn, cóni ndúdává xí ñà-ndùá ni cachi ingà-te.

⁶⁰Dandu ni ndacuiin dùtù cusáhnû, cachí-nè xi-yá:

—¿Áma náxícónihí-ní ni-iñàha? ¿Nansa iá ñà-càchí guà nècuàchì yohó sàhà-ní?

⁶¹Doco mii-yá, dadí uun iín-yá; còo ni-iñàha ni cachí-yá. Dandu tucutu ni càhàn dùtù mà, cachí-nè: —¿A divi Cristu Dèhemani

Yua-nda Dios ndùù-ní càhàn-ní?

⁶²Dandu ni cachi-yá xi nècuàchimà:

—Jaàn, divi nduí. Te icúmí-nsiá cuni-nsiá yùhù ana nduú Tnahá

Nèhivì Ñuhìvì na naxicocufìn, ié`
ladu cuahá mii-yá cahnú poder-xi
mànui mahì vïcò cahnú ansivi.

⁶³Dandu dùtù cusáhnú má, (nì
xidà ini-nè, ñàyucàndùá) nì ndata
canúú-nè iyuhu sìcoto ndixí-né, te
nì cachi-nè xì nèhivì cuáhà mà:

—¡Có-xìñùhù gá-ndà ni-iin ana
quixi cunduu testigu! ⁶⁴Vàchi
vichi sàni inini-nsia ñà-quini guá
nì càhàn nècuàchì yohó. ¿Nansa
quida-nda xi-né, cachí mii-nsiá?

Dandu nsidaa-né, nì cachi-nè
ñà-ìcúmí-yà cui-yà.

⁶⁵Dandu nì caquesaha dava tiàa
ma nì sivi díí-teyá, te nì chidàhvi
stná-te nùù-yá, sahní cuíí-teyá xì
sìcàtù, cachí-te:

—¡Cachi cuáá-ní ana nì cani xi-ní!

Daaní, stná policíá yucán, ndee ní
cani-ne nùù-yá.

Nansa nì quida Pedro nì nacuaà-né Jesús

⁶⁶Doco Pedro, tìxi-xi iá-nè
patiu. Dandu nì quixi iin ñahà chìi
quidáchúûn vehe dùtù mà. ⁶⁷Te na
ní xinìa Pedro iín-né nadáa stná-nè
nùù ñuhu, dandu nì indehè váha-ñà
nùù-né, te nì cacha xi-né:

—¿Amádi mii-ní nìsa cutnahá
stná-ní xì Jesús de Nazaret?

⁶⁸Doco nì nacuaà-né mii-yá,
cachí-nè:

—Còò, tàcùní` nècuàchìmà, ni
cò-cundáa inì ñà-ndúá cachú.

Dandu nì quee-ne cuàhàn-nè
corredor yucán. Te daa ní xito iin
lehe. ⁶⁹Te ñahà chìi mà, nì indehè
tú-ñané, te nì cachi-ña xi nècuàchì
itá yucán:

—Compañeru Jesús nduú stná
nècuàchì jaàn.

⁷⁰Doco divi-ni nì nacuaà tú
Pedro-yà.

Daaní, tìxi inga ratu gà, tucutu
nì càhàn nècuàchì itá yucán xì-né,
cachí-nè:

—Ndisa, iin compañeru
nècuàchìmà nduu-ní, vàchi
nècuàchì ladu Galilea nduu-ní, te
nacua càhàn nèhivì ladu yucán,
ducán càhàn stná-ní.

⁷¹Dandu nì cachi-nè:

—Nú tètñùhù nduí, ni quixí
castigu xi nùù Dios. Yùhù, chináhí
Dios, tàcùní` nècuàchì cachí-nsiàmà.

⁷²Dandu momentu yucán nì xito
lehe ñà-ùí; te nì nsinuu ini Pedro
nansa nì cachi Jesús xì-né daa,
ñà-tàñáha ga coto lehe ùì xichi, te
ùì xichi sàni nacuaà-né mii-yá.
Pues divi palabra mà (ní nsinuu
ini-nè), te na ní nacani ini-nè
sàhámà, nì quesaha-né nì sacu-ne.

Nansa nì dàyáha-ne Jesús ndahà gobernador Pilatu

15 Na ní tùinuù, dandu nì
ndatnuhu dùtù xícusahnú
xì tè-cùsáhnú nùù ñuu mà, xì stná
nècuàchì ley xi veheñùhu, xì nsidaa
gá stná Junta Cahnú. Ñàyucàndùá,
nì nacuhni-nè ndahà Jesús,
cuàhàn-nè xì-yá nùù gobernador
nani Pilatu, te yucán nì ndòo-ya
ndahà témà. ²Dandu nì xicàn
tnùhù-té nùù-yá, cachí-te:

—¿A ndísá rey xi nècuàchì raza
Judea nduu-ní, á coó?

—Nacua cachí-ní, divi ducán nduá
—cachí-yà.

³Dandu dùtù xícusahnú, cuàhà
ní càhàn tnùhù-né sàhà-yá. ⁴Dandu
nì ndàcàtnùhù Pilatu nùù-yá inga
xichi, cachí-te:

—¿Áma náxícónihí-ní sàhà ñà-cuàhà guá cáhàn-nè dìquì-ní?

⁵Doco Jesús, còò ni-iñàha ni náxícónihî-yá. Ñàyùcàndùá, ni ndulocó Pilatu.

**Nansa ni cachi stná Pilatu
icúmí Jesús cui-yà**

⁶Cunaha-nsiá, cada nacává vicò pascua mà, tùha gobernador mà dañà-té iin tè-ndiádí, ndéni-te ni cui ndiadí cudî ini nèhivì cuáhà.

⁷Te quìvì yucán ndoó itniì tiàa vehecàa. Vàchi ni casahàn-te revolución dìquì gobiernu, te ni sahnì stnàhá-te. Te iin tèmà nani Barrabás. ⁸Ñàyùcàndùá ni caquixi tu nèhivì cuáhà mà ni quesaha-né ni xicàn-nè nùù Pilatu ñà-ni quidá tú-te ñà-ndùù costumbre xi-tè cada vicò mà. ⁹Te ni naxiconihí-te nùù-né, cachí-te:

—¿A vátùni dañí Jesús yohó, divi nècuàchì cachí nduú rey xi nècuàchì raza-nsià Judea?

¹⁰Ducán ni cachi-te xi-né, vèchi ináhà-tè ñà-sàhà mbidiá xi dùtù xicusahnú, ñàyùcàndùá ni dàyáha-ne Jesús ndahà-té. ¹¹Doco dùtù mà, ni chiyuhù-né nèhivì cuáhà mà ñà-ni càcàn-nè dàña Barrabás mà, te màdiá Jesús. ¹²Dandu ni càhàn tu Pilatu xi nèhivì mà, cachí-te:

—¿Ndíà ndúá cuní-nsià quide xi nècuàchì yohó? Vèchi rey xi mii-nsiá nècuàchì raza Judea nduú-né, cachí-nsià.

¹³Dandu ndee ní càna nsidaa nèhivì yucán, cachí-nè:

—iNi cuí-nè nchìca cruz!

¹⁴Dandu ni cachi tu Pilatu:

—¿Índù chuun cui-nè ñà-còò falta xi-ne iá?

Doco chicá ndee ní càna nèhivì mà, cachí-nè:

—iNi cuí-nè nchìca cruz!

¹⁵Te sàhà ñà-cùnì Pilatu ndòò vàha-tè xi nèhivì mà, ñàyùcàndùá ni dañà-té Barrabás. Te ni dándàcù-te ñàhni cuí Jesús xi chirrión. Dandu ni dándàcù stná-te nùù soldadu xi-tè ñà-cundaca-temàyá cùhùn chituu-tèyá nchìca cruz.

¹⁶Doco primeru, ni casaca-tèyá ndè patiu vehechuún, te ni cana-tè nsidaa compañeru-te ñà-tnàtuu-tè. ¹⁷Dandu ni chindixi-tèyá iin sìcoto moradu. Te ni cavà-té iin corona iñù ni chicaà-te dìni-yá. ¹⁸Dandu ni sàcùndiàa-teyá, cána-tè, cachí-te: —iViva! ¡Ádi rey xi tè-raza Judea nduu-ní!

¹⁹Te ni cani fuerte-te dìni-yá xi iin nù-yòò. Dandu ni casivi dìi-teyá, te ni sàcùitasisi-té nùù-yá, na ian quidáñhú-tèyá. ²⁰Daaní, na ní nsihi ni sàcùndiàa-teyá ducán, dandu ni tavà-té sìcoto moradu mà, te ni nachindixi-tèyá sìcoto xi mii-yá. Dandu ni saca-tèyá cuáhàn-te ñà-chituu-tèyá nchìca cruz.

Nansa ni chituu-tè Jesús nchìca cruz

²¹Ichì yucán ni ndacùhun tnahà-te xi iin tiàa nani Simón, màndixi-ne ni sàhàn-nè nùù ítú. Iin nècuàchì ñuu Cirene nduú-né, te yua Alejandro xi Rufo nduú stná-nè. Te divi nècuàchì mà ni tniì soldadu, te ni dàcuidá-tené cruz xi Jesús cuáhàn-nè.

²²Dandu nì casaà-te xi-yá iin xaan nani Gólgota. Quivì jaàn cachí dàhàn yucán, Nùù Iquidìnì.

²³Dandu nì cunì-te dacohó-teyá vinu dácà xì iin dùsa tatna nani mirra, doco cónì cùnì-yà. ²⁴Daaní, nì chituu-tèyá nchìca cruz. Te nì dasàn-té sìcoto xi-ya según nansa nì nihì iin iin-tè na ní idìquí-te sàhà-ñá.

²⁵Nahi cà-ìin dàtnàà nduá nì chituu-tèyá nchìca cruz mà.

²⁶Te yucán nì cachituu stná-te iin ñà-càchítñùhu índù-ñá dísàhà-xí dandohó-teyá. Te dohó cachá: “Rey xi tè-raza Judea”.

²⁷Cunaha-nsiá, yucán nì sàcùtundiaa stná ùi tècùihnà nchìca cruz, iin-tè ladu cuàhá-yà, te ingà-te ladu itnì-yà. ²⁸Te ducán nì cuu ndisa ñà-nduá nì cachitñùhu tutu ìi ndé cachá: “Nì quida nèhivì cuenta na ian tiàa malu nduú-yá”.

²⁹Dandu nèhivì yáha yucán, nì canàhá-nè xi-yá, dacuico dínì-né, cahíchì ini-nèyà, te ndacótó dana-ne nùù-yá, cachí-nè:

—iNdahví-ní! ¡Cuàhàn-ní dacao-ní veheñùhu cahnú, te tìxi ùnì quivì naquidavàha saa-ní inga-ñá cahan-ní! ³⁰Pues nú ducán fuerte guá-ní, dandu dacácu-ní mii-ní. Danuu-ní mii-ní nùù cruz cundehè-nsí —nì cachí-nè.

³¹Ndè stná dùtù xícusahnú, xì nècùachì ley xi veheñùhu, divi-ni ducán nì sàcùndiaa stná-nèyà, cachí-nè iin-ne xì inga-nè:

—Nècùachì jaàn, nisa dacácu-ne nècùachì dava ga, doco mà cùì dacácu-ne mii-né. ³²Doco nú ndisa Cristu rey xi nècùachì raza-ndà Israel nduú-né, dandu ni dánúú-né

mii-né nùù cruz jaàn cundehè-ndà, dandísá cunindisa-ndané.

Ducán nì cachí-nè. Te dècùèndè stná tiàa itándiáá stná nchìca cruz yucán, nì canàhá stná-te xi-yá.

Nansa nì xihì Jesús, nì dānāā-yá sàhà cuàchi-nda

³³Daaní, càxíhúì xì ndé càhúni, nì nàcùìin tñùù inicutu ñuhivì.

³⁴Dandu càhúni nì ndàhì ndee-yá, cachí-yà:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —te dohó cuní cachàmà: Dios mío, Dios mío, ¿a ñá-sàni ndòo nihni nduá yohó?

³⁵Te dava nècùachì itá yucán, nì tiacu-nè ndàhì-yà ducán, ñàyùcànduá nì cachí-nè:

—Cunini-nsia, caná-né Elías.

³⁶Dandu nì dāyāā iin-tè nì quihin-tè iin ñà-ñāhmá uun nani esponja, te nì chindaxin-tèà xì vinu nì xìò, nì chihi-tèà dìnì iin vara yutnù, te nì sàha-tèyá nì sihvì-yá, cachí-te:

—Vichi nacoò-ndané cundiatu-nda, áma quíxí Elías nanihi xi-né.

³⁷Dandu nì ndàhì ndee-yá, te nì xihì-yà.

³⁸Daaní, yucán ini veheñùhu cahnú (ñuu mà) nì quedava ìi cortina cahnú (sadì nihni cuarto xan). Iin-ni nì ndàtā-ñá ndè dìnì-xì xì ndé tìxi-xi. ³⁹Te íin iin capitán nùù-yá, te nì xinì-te nansa nì ndàhì-yà, te nì xihì-yà. Ñàyùcànduá nì cachí-te:

—Ñà-ndāā nduá, Dèhemanì Dios nì sanduu nècùachì yohó.

⁴⁰Daaní, yucán itá xica stná itnii nècùachì ñahà, indéhe stná-nè (nansa cuú). Iin-ne nduú María

Magdalena, te inga-nè nduú María dihi José xì Jacobo chii. Te inga-nè nduú Salomé. ⁴¹Nècuàchì ladu Galilea xínduu nsidaa nècuàchimà, te na ní xìcanuu-ya ladu yucán, nì cutnahá stná-nè xì-yá nì chindee-néyà. Te vichi itá xica-né, (indéhe-ne), cutnáhâ-né xì cuàhà gá stná nècuàchì ñahà nì quixi stná xì-yá ndè ñuu Jerusalén.

Nansa nì ndùxin Jesús ini cueva

⁴²Te sàdaaní quècahnu orá quivì yucán. Te quivì mà nduú stná quivì icúmí-né nsidayucun-nè sàhà quivì descansu cunduu inga quivì mà. ⁴³Ñàyùcàndùá nì sàà stná iin nècuàchì ñuu tii Arimatea nani José, nì xìcàn-nè cuerpu xi Jesús. Iin nècuàchì dandacú nùu Junta Cahnú nduú-né, te nihnú stná ini-nè sàà tiempu cusahnú Dios ñuhivì yohó. Divi-ne nì sàhàn nùu Pilatu; cóni yúhî-nè, nì xìcàn-nè cuerpu xi-ya. ⁴⁴Te nì ndulocó-te, a ndísá yàchì gà sàni xihî-yà, á coó. Ñàyùcàndùá, nì cana-tè iin capitán, nì xìcàn tñuhù-té nùu témà a ndísá sàni xihî-yà, á coó.

⁴⁵—Jaan —nì cachi capitán mà.

Ñàyùcàndùá, nì sàha Pilatu lugar naquihin José mà cuerpu xi-ya. ⁴⁶Sàháyucàndùá, nì xiin nècuàchimà iin dahmà finu, te nihî-néà cuàhàn nì nanihi-ne cuerpu xi-ya, nì chidúcún-néyà, te nì chinacaa-nèyà ini cueva xi nsi sàni càan canúú icà cavà. Dandu nì dàtùí-né iin cavà cahnú yuhù cueva mà nì sàcùndiadià. ⁴⁷Te María Magdalena, xì María dihi José, nì caxini stná-nè lugar ndé nì sàcùnacaa-yà.

Nansa nì natiacu Jesús

16 Daaní, na sàni cuñaà quivì descansu, dandu nì sàhàn María Magdalena, xì Salomé, xì María dihi Jacobo, nì xiin-ne tàtnà tñàmì ñà-cunihi-ne cùhùn dacuchí-né cuerpu xi Jesús. ²Dandu naha quivì primeru semana nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè cueva ndé iá-yà. Te nì xìnu orá. ³Te cachí-nè, iin-ne xì inga-nè:

—¿Ana chindee xi-nda dacúxíó xí cavà cahnú ndiadí yuhù cueva mà?

⁴Doco nì candacoto-ne, te nì xini-nè sàni cuxio cavà mà, mate cahnú sàstnùhá. ⁵Dandu nì quìhvi-ne ini cueva mà, te nì xini-nè iá iin ana nduú na iin nècuàchì chii, iá-nè ladu cuàhá cueva mà, ndixí-né iin sìcoto quihín cuxín yaa. Ñàyùcàndùá nì candulocó gà nècuàchì ñahà mà. ⁶Doco nì càhàn nècuàchì iá yucán, cachí-nè xì nècuàchimà:

—Màsà yúhî-nsià; Jesús de Nazaret nandúcú-nsià, divi ana nì xihì nchìca cruz. Doco cunaha-nsià, sàni natiacu-yà. Còò cá-yà yohó. Cundehè-nsià lugar ndé nì sanduhù-yà. ⁷Ñàyùcàndùá, cuahán-nsià cachitnùhu-nsià xì Pedro xì nècuàchì dava ga nìsa dacuahá-yà, te cachi-nsià xì-né ñà-icúmí-yà codònnù-yà nùu-nsià nùhù-yà ladu Galilea. Yucán icúmí-nsià cunì-nsiayà, vàchi ducán nì cachi-yà xì-nsià —nì cachi ángel.

⁸Daaní, nì caquee nècuàchimà cueva mà, nì dàyáà-nè cuàhàn-nè. Vàchi nì quesaha-né quidí-né, te ndulocó gà-nè. Doco sàhà ñà-nì yúhí guà-nè, cóni cächí-nè ni-iñàha xì nèhivì.

Nansa nì xini María Magdalena Jesús

⁹Ducán nì natiacu Jesús naha quivì primeru semana. Te María Magdalena nduú nècuàchì primeru nì ndecunu-ya nùù-xí. Nècuàchìmà, ùsà ñà-malu nì sañuhu ini-nè antes, doco nì tavà-yá nsidaámà anima-nè. ¹⁰Pues divi nècuàchìmà nì xini xì-yá primeru, dandu nì sàhàn-nè nì cachitnùhu-ne xì compañeru-yà, divi nècuàchì nìsa xicanuu xi-yá antes. Vàchi ndoó-né tnùnsí ini, te sacú-né. ¹¹Dandu nì nacani María mà xì-né ñà-sànì natiacu-yà, te nì ndecunu-ya nùù-né. Doco cónì xìníndísà nècuàchìmà.

Nansa nì ndecunu Jesús nùù ùì nècuàchì dacuahá-yá

¹²Daaní, después cuàhàn ùì nèhivì xì-yá nùù campu, te yucán nì ndecunu tu-ya nùù-né, doco tucu nì nàcùnahà-yà. ¹³Dandu nì naxicocuñì nècuàchìmà nì cachitnùhu-ne xì compañeru-nè. Doco cónì xìníndísà stná nècuàchì dava ga mà yuhù-né.

Ñà-nduá nì dandàcú Jesús nùù nècuàchì dacuahá-yá quida-ne nú sàmànuhù-yá

¹⁴Chicá después nì ndecunu tu-ya nì natùì-ya nùù nsihúxìn iin nècuàchì dacuahá-yá na meru ndoó-né xixí-né. Te nì càhàn duchi ini-yà xì-né sàhà ñà-caxin guá anima-nè, vàchi cónì xìníndísà-né

yuhù nècuàchì nì xini xì-yá primeru ñà-sànì natiacu-yà. ¹⁵Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Cuahán-nsià inicutu ñuhivì, te cachitnùhu vate-nsiá razón ndiaha xì ñà-cunini nsidanicuú nèhivì. ¹⁶Nècuàchì cunindisa-xán, te cuhìl-né, icúmí-né càcu-ne nùù Dios. Doco nècuàchì mà cúníndísà-xán, nicanicuahàn icúmí-né cunsida-ne cuàchi-ne. ¹⁷Te nú sàni xinindísà nèhivì, dandu icúmí stná-nè quida-ne milagru. Sàhà yuhù icúmí-né tavà-né ñà-malu ñuhú anima nèhivì, te càhàn stná-nè dàhàn sàà. ¹⁸Te nú ni tnií-né iin còò dàná, te ò nú ni cohó-né ndutè dàná, dandu còò ni-iñàha cuu xi-né. Te icúmí stná-nè chitandòò-né ndahà-né ònì nècuàchì cuhí, te nduvàha nècuàchìmà —nì cachi-yà.

Nansa mànuhù Jesús ansivi cuàhàn-yà

¹⁹Daaní, na ní nsihi nì càhàn-yà xì nècuàchì dacuahá-yá ducán, dandu mànana cuisì-yá ansivi cuàhàn-yà, te nì sàcòò-ya ladu cuahá Dios. ²⁰Dandu nècuàchìmà, nì caquihin-ne ichì cuàhàn-nè, nì cachitnùhu vate-né inicutu ñà-nduú razón ndiaha xì-yá. Te Stoho-ndà Señor, nì chindee stná-yànè nì sàha-ya milagru ñà-cucumi-nda seguru divi palabra ndàcuisì nduá cachí-nè.

Yohó nì nsihi historia.